

ELEKTROPRIVREDA

#420

LIST ELEKTROPRIVREDE
CRNE GORE AD NIKŠIĆ

MILUTIN ĐUKANOVIĆ, PREDSEDNIK ODBORA DIREKTORA
EPCG O KUPOVINI IMOVINE ŽELJAZARE-TOŠČELIKA

Dobar posao - očekujemo višemilionsku dobit

► strana 6

NIKOLA ROVČANIN,
IZVRŠNI DIREKTOR EPCG

Očekujem rekordnu
2023. godinu

► strana 4

DARKO KRIVOKAPIĆ, IZVRŠNI
RUKOVODILAC DIREKCIJE ZA
UPRAVLJANJE ENERGIJOM

Moramo iskoristiti
sve energetske resurse

► strana 10

Utvrđen javni
interes za
toplifikaciju
Pljevalja

► strana 20

#420 SADRŽAJ

LIST ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE AD NIKŠIĆ

Predsjednik Odbora direktora
MILUTIN ĐUKANOVIĆ

Rukovodilac Sektora za
korporativne komunikacije
TOMAŠ DAMJANOVIĆ
tomas.damjanovic@epcg.com

Izvršni direktor
NIKOLA ROVČANIN

Šefica Službe za odnose
sa javnošću i marketing
MILICA ABRAMOVIĆ
milica.abramovic@epcg.com

Glavni i odgovorni urednik
MIODRAG VUKOVIĆ
miodrag.vukovic@epcg.com

Novinari
TATJANA KNEŽEVIĆ PERIŠIĆ
tatjana.perisic@epcg.com

MARIJA VUKOTIĆ
marija.vukotic@epcg.com

DRAGANA B. MIJUŠKOVIĆ
dragana.mijuskovic@epcg.com

Foto
ZORAN ĐURIĆ
zoran.djuric@epcg.com

Dizajn i priprema za štampu
BLAŽO VELJOVIĆ
veljovic.pg@gmail.com

Adresa redakcije:
Ulica Vuka Karadžića 2, Nikšić

Tel/faks:
040/204-223

e-mail:
list.epcg@epcg.com

veb sajt:
www.epcg.com

Izdavač:
Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić

Tiraž:
1200

Štampa:
Grafo Group

17

Crnoj Gori je hitno potreban
lex specialis zakon o gradnji
obnovljivih izvora energije

22

Planirana
rekonstrukcija vrijedna
1,3 miliona eura

8

Vrijednost
projekta
70 miliona

28

OJ Snabdijevanje
Pljevlja u
Skerlićevoj 10

38

Bolja usluga
za građane
Nikšića

ISSN
1805136

NIKŠIĆ
FEBRUAR
2023.

13

CRNA GORA
Potpisan sporazum o
kontribuciji od 2,5 miliona za
Fond za ubrzani razvoj

24

AKTUELNO
Plan za januar
prebačen za 27 odsto

26

PREDSTAVLJAMO
Tri decenije sa jednakim žarom i
zadovoljstvom dolazim na posao

34

RUP
Za eksploataciju kupljeno još
preko 150 hektara zemljišta

36

SA SVIH STRANA

14

INTERVJU
Država mora unaprijediti
regulativu za OIE

25

IMENOVANJA
Zoran Šljukić, glavni direktor
za operativno upravljanje

28

IZMEĐU DVA BROJA

35

CEDIS
U 2022.najniži
nivo gubitaka

40

POVODI
Poezija kao
sastavni dio života

41

ŠAH
Đukanović: Ponosni na našu
djecu, zbog njih živimo

42

PUTOPIS
Kapadokija – nestvarno
čudo prirode (II dio)

45

NAGRADNA IGRA

NIKOLA ROVČANIN,
IZVRŠNI DIREKTOR EPCG

Očekujem rekordnu 2023. godinu

Nikola Rovčanin, izvršni direktor EPCG

U četvrtom kvartalu prošle 2022. godine sanirani gubici, nastali u drugom i trećem kvartalu. U januaru 2023. ukupna proizvodnja velikih elektrana iznosila 429.626,43 MWh električne energije. U prvom mjesecu tekuće godine ostvaren profit u iznosu od 35 miliona eura. Očekujem da prosječna zarada u EPCG u 2023. godini bude veća od 1.250 eura. U 2023. godini biće nastavljeni i započeti brojni značajni projekti

Miodrag Vuković

Kako bi u najkraćem ocijenili poslovanje EPCG u prošloj 2022. godini?

Činjenica je da je naša kompanija uspjela da u četvrtom kvartalu prošle 2022. godine sanira gubitke, nastale u drugom i trećem kvartalu godine, te da je u poslovnu 2023. godinu gledajući na te činjenice ušla donekle rasterećeno. Podsjetiću Vas da smo dobrim djelom prote-

kle godine imali, prvenstveno zbog dugog sušnog perioda, smanjen obim proizvodnje u našim elektranama, ali smo uz odličan poslovni rezultat TE „Pljevlja“ i uz povoljnu hidrologiju u posljednjem kvartalu 2022. godine uspjeli da popravimo godišnji proizvodni rezultat naše kompanije. To najbolje pokazuju podaci koji kažu da je realizacija plana proizvodnje za 2022. godinu u TE „Pljevlja“ iznosila 110, 41 posto, dok su HE „Piva“ i HE „Perućica“ ostvarile 74,50 odsto i 77,79 odsto. Tako

dolazimo do podatka da su tri velike elektrane proizvele 91,35 odsto od planiranih količina energije, dok su male elektrane na cifri od 77,56 odsto od plana.

Da li je EPCG u tekuću godinu ušla istim ritmom kao što je bio u posljednjem kvartalu prošle godine?

Mogu slobodno reći da, ako se po januaru godina poznaje, očekujem rekordnu 2023. godinu, kada je riječ o proizvodnji

u našim hidroelektranama i TE „Pljevlja“.

To najbolje potvrđuju podaci za prvi mjesec tekuće godine u kojem je ukupna proizvodnja velikih elektrana iznosila 429.626,43 MWh električne energije. Perućica je u ovom mjesecu proizvela 151.401,31, Piva 114.420,59, a TE „Pljevlja“ 162.865,83 MWh energije.

Ovako dobri proizvodni rezultati uticali su, svakako, da ostvarimo dobit i u trgovini električnom energijom u januaru mjesecu 2023. Tako je profit samo za ovaj mjesec iznosio 35 miliona eura, a za prvi kvartal očekujem poslovni profit od najmanje 80 miliona eura.

Moram istaći i da smo vratili povjerenje građana, koje je na zavidnom nivou. Došli smo do cifre od 230 hiljada redovnih platiša, sa naplatom mjesečne fakture u iznosu od 101 posto.

Kakav je aktuelni položaj zaposlenih u našoj kompaniji?

Mislim da je položaj zaposlenih u EPCG trenutno izuzetno dobar. Očekujem da prosječna zarada u EPCG u 2023. godini bude veća od 1.250 eura, što je istorijski maksimum. Milim da rezultati koje smo postigli kao kompanija u vremenu globalne energetske krize, ali i stopa inflacije opravdavaju ovaj nivo zarade naših radnika. Menadžment EPCG nastojao da i u narednom periodu nastavi sa unapređenjem položaja svih zaposlenih u kompaniji, a ostvarenje tog plana biće potkrijepljeno svakako i novim investicionim ciklusom u koji ulazimo.

Nastojali smo, a to ćemo i dalje nastaviti, da unaprijedimo organizaciju rada u kompaniji na viši nivo, a dosta je urađeno i na kadrovskom podmlađivanju kolektiva.

Koje bi aktuelne projekte izdvojili kao najbitnije u predstojećem periodu?

U 2023. godini biće nastavljeni i započeti brojni značajni projekti. Pčinju radovi na toplifikaciji Pljevalja, projektu od izuzetne važnosti, ne samo za ovaj grad, već i za cijelu Crnu Goru. Nakon niza aktivnosti, koje je EPCG preduzela, kako bi olakšala izuzetno loše stanje sa zagađenjem vazduha u Pljevljima, podnijeta je i inicijativa Vladi Crne Gore da se ovaj projekat proglasi projektom od javnog interesa, što je Vlada i učinila.

Uskoro ulazimo i u realizaciju projekta izgradnje vjetroelektrane „Gvozd“.

VE Gvozd će imati ukupnu instalisanu

snagu od 54,6 megavati (MW), a očekivana godišnja proizvodnja je oko 150 gigavati (GWh). Projekat predviđa faznu izgradnju i puštanje u rad 13 vjetroagregata, transformatorsku stanicu 110/33 kilovolti (kV) Gvozd na projektnoj lokaciji, rekonstrukciju transformatorskih stanica Krnovo i Nikšić, kao i izgradnju dva jednostruka dalekovoda dužine tri i 14,7 kilometara

Pomenuo bih i napredak u vezi sa izvođenjem projekta Solari 3000+, kao i početak realizacije novog značajnog projekta u sferi proizvodnje obnovljivih izvora energije Solari 5000+. Kada je riječ o projektu Solari 5000+ moram naglasiti da

smo veoma zadovoljni odzivom. Ukupan broj novih prijavljenih iznosi 4.926 (ukupna odobrena snaga: 138.477,58 KW) i to u kategoriji domaćinstva 3.156 (ukupna odobrena snaga: 45.629,58 KW), a u kategoriji pravnih lica 1.770 (ukupna odobrena snaga: 92.848,00 KW). Kad se tome doda činjenica da je, pored novoprijavljenih, učešće omogućeno svima onima koji su se prijavili za projekat 3000+ i 500+, dolazimo, zaista, do impozantnih brojki, što je najbolji dokaz da treba da nastavimo sa ovim projektima, koji svakako predstavljaju projekte koji će biti dominantni kao ekološki u budućem periodu.

MILUTIN ĐUKANOVIĆ,
PREDSJEDNIK ODBORA
DIREKTORA EPCG O
KUPOVINI IMOVINE
ŽELJEZARE-TOŠČELIKA

Dobar posao - očekujemo višemilionsku dobit

Milutin Đukanović, predsjednik Odbora direktora EPCG

„Za nas je, naravno, najvažnije to što je nezavisna analiza, na osnovu koje je i rađen Poslovni plan, utvrdila da se, kupovinom imovine Željezare i osnivanjem nove firme, ispunjavaju i finansijski interesi EPCG Grupe i interesi Crne Gore te da ne postoje negativne posljedice projekta, naročito ako se ima u vidu pozitivan uticaj na rast zaposlenosti, stvaranja ekspertize i usvajanja novih znanja, zatim otvaranja novih tržišta i, posebno važno, smanjenje zagađenja i emisije CO2“

Dragana B. Mijušković

Uplatom druge rate po Ugovoru sa turskim Tosjali holdingom, 14. februara ove godine, naša kompanija ispunila je i posljednji uslov za preuzimanje imovine Željezare, odnosno Toščelika u Nikšiću i njen upis u katastarsku evidenciju na svoje ime. Shodno tome, ovih dana, počće popis sredstava i opreme te priprema kapaciteta za početak rada u okviru novog proizvodnog portfolija.

Plan je da nova kompanija bude svojevrsni servis energetskega sektora i podrška projektima obnovljivih izvora energije, za početak projekta SOLARI, a potom i ostalih projekata koji, sasvim sigurno, predstavljaju budućnost crnogorskog energetskega sektora.

Podsjetimo, EPCG se, krajem ljeta prošle godine, uključila u pregovore o kupovini imovine Toščelika, koji su prošli

kroz nekoliko veoma izazovnih faza. Ugovor o kupoprodaji imovine je, konačno, usaglašen i potpisan 30. decembra 2022, a ovjeran dvadesetak dana kasnije, nakon čega su se stekli uslovi za pokretanje aktivnosti u cilju preuzimanja imovine i pokretanja proizvodnje. U tom smislu, osnovano je zavisno društvo „EPCG - Željezara Nikšić“ DOO, izabrani organi upravljanja, usvojen Biznis plan te akta o organizaciji i sistematizaciji, dok je EPCG novoformiranoj kćerki firmi ustupila na korišćenje imovinu stečenu kupoprodajnim ugovorom.

O tome kakav je interes EPCG u ovom poslu, kako je tekao proces kupovine imovine Željezare, dokle se stiglo sa aktivnostima u vezi sa novom firmom i šta nas može očekivati u narednom periodu, razgovorali smo sa predsjednikom Odbora direktora EPCG Milutinom Đukanovićem.

Šta Vas je motivisalo da insistirate na tome da baš EPCG uđe u pregovore o kupoprodaji imovine Željezare?

Kada sam preuzeo funkciju predsjednika Odbora direktora EPCG, i zaposlenima i javnosti, predočio sam da će moje aktivnosti biti usmjerene ka prevazilaženju problema koji su opterećivali poslovanje naše kompanije, a odnose se, dominantno, na činjenicu da, tokom bezmalo četiri decenije, nije izgrađen ni jedan novi proizvodni objekat. U kontekstu energetske tranzicije, koja nas, skopčana sa energetskega krizom, upućuje na obnovljive izvore energije, tragali smo za opcijama koje nam, za najnižu dostupnu cijenu, donose veliku korist, bilo u vidu stabilnog izvora energije, bilo u pogledu pratećih aktivnosti. Jedna od tih opcija je, nesumnjivo, i imovina Željezare, gdje nam snaga priključka, pozicija, infrastruktura

i, ne manje važno, procijenjena vrijednost imovine, daju za pravo da potpuno ispravno smatramo ulaganje 20 miliona evra u nešto što, prema preliminarnim procjenama, vrijedi tri puta više, a donijeće nam milionske prihode u relativno kratkom roku.

U javnosti se, nerijetko, govorilo o tome da EPCG nema jasnu viziju razvoja u vezi sa valjanim iskorišćavanjem pomenute imovine. Šta ste preduzeli nakon potpisivanja i zaključenja ugovora i kakvi su dalji planovi?

Na dan zaključenja ugovora, 19. januara, Odbor direktora EPCG je, u svojstvu osnivača, donio odluku o osnivanju zavisnog društva, pod nazivom „EPCG-Željezara Nikšić“. Za izvršnog direktora izabran je Đorđije Manojlović, za predsjednika Odbora direktora Marko Perunović te Lidija Nikolić, Krsto Bošković, Milinko Čvorović i Svetozar Golubović za članove Odbora. U međuvremenu, uplaćene su obje rate, vrijednosti oko 20 miliona, čime su izmirena dugovanja prema prethodnim vlasnicima - TOSCELIK PROFIL VE SAC ENDUSTRISI A. S. i TOSCELIK ALLOYED ENGINEERING STEEL NIKŠIĆ. Time su se stekli i uslovi za pristup imovini, čiji se i upis u pravo svojine očekuje u narednim danima.

Takođe, usvojen je i Poslovni plan, a revizija tog dokumenta je povjerena Ekonomskom institutu.

Novoj firmi ustupamo pravo korišćenja imovine, a kao majka-firma, pružaćemo joj svu neophodnu pomoć. Za nas je, naravno, najvažnije to što je nezavisna analiza, na osnovu koje je i rađen Poslovni plan, utvrdila da se, kupovinom imovine Željezare i osnivanjem nove firme, ispunjavaju i finansijski interesi EPCG Grupe i interesi Crne Gore te da ne postoje negativne posljedice projekta, naročito ako se ima u vidu pozitivan uticaj na rast zaposlenosti, stvaranje ekspertize i usvajanje novih znanja, zatim otvaranje novih tržišta i, posebno važno, smanjenje zagađenja i emisije CO2.

Pomenuli ste Poslovni plan. Kakav je proizvodni portfolio nove kompanije i, s tim u vezi, koliko je uopšte rentabilno ulaganje u imovinu Željezare?

Poslovnim planom je predviđeno fazno pokretanje radnih aktivnosti. Prvenstveno, angažovanje radnika na sređivanju i obezbjeđivanju kruga, kako bi se prostor uskladio sa proizvodnim potrebama nove firme, u čijem će fokusu biti pogoni, Solari, Potkonstrukcije, Konstrukcije i Kovačnica.

Prema Poslovnom planu, u periodu od pet godina, uz uručunata ulaganja u međuvremenu, segment Solari može da ostvari neto dobit od 8,8 miliona evra, segmenti Potkonstrukcije i Konstrukcije 3,8 odnosno 4,5 miliona evra, a segment Kovačnica čak 10,9 miliona evra. Jasno je, dakle, da je, ponavljam, uz sva dodatna ulaganja, ovaj projekat, već na petogodišnjem nivou, veoma rentabilan.

Kojom dinamikom će se primati budući zaposleni?

Kao što smo u više navrata isticali, radnici će se primati fazno, u skladu sa Poslovnim planom i zakonskim regulativama. Predviđeno je, pomenutim Poslovnim planom, da EPCG-Željezara Nikšić d.o.o. ima 304 zaposlena, od čega 104 u službama podrške, odnosno zajedničkim poslovima, 29 u Solarima, 20 u Potkonstrukcijama, 80 u Konstrukcijama i 71 u Kovačnici. Vjerujem da će rukovodstvo nove firme, na temelju bogatog radnog iskustva, znati da procijeni kada i u kom obimu treba da angažuje radnu snagu, a EPCG će, kao majka firma, pažljivo pratiti razvoj procesa, neupitno spremna da, na svakom koraku, bude prava podrška novoosnovanoj kompaniji, kako bi se, po ko zna koji put, i u praksi potvrdila validnost našeg slogana: EPCG radi!

POKRENUT SOLARI 5000+

Vrijednost projekta 70 miliona

Iz dana u dan sve više zainteresovanih za ugradnju fotonaponskih sistema

Marija Vukotić

Elektroprivreda Crne Gore krajem prošle godine raspisala je javni poziv za učešće u projektu Solari 5000+ (70 MW) za fizička i pravna lica. Vrijednost ovog projekta je 70 miliona eura.

Osim individualnih objekata, ovim projektom se planira ugradnja sistema u stambenim zgradama do 4 sprata pri čemu će priključenje sistema biti izvedeno u skladu sa tehničkim mogućnostima i zahtjevima budućih korisnika. Povodom javnog poziva organizovana je i pres konferencija. Tom prilikom Milutin Đukanović predsjednik Odbora direktora EPCG je kazao da je dio javnosti bio skeptičan kada se krenulo u realizaciju projekta Solari 3000+ i 500+, ali da su rezultati pokazali drugačije.

Iz dana u dan ima sve više zainteresovanih, obišli smo oko 1500 potrošača i već ima preko 20 megavata elektrana koje zadovoljavaju tehničke uslove. Zato sada kre-

EPCG će budućim vlasnicima fotonaponskih sistema obezbijediti popust od 20 odsto ugovorene vrijednosti investicije

Osnovni kriterijumi koje korisnik mora ispuniti jeste da objekti moraju biti izgrađeni u skladu sa zakonskom regulativom u oblasti prostornog planiranja i izgradnje objekata, sa odobrenom priključnom snagom koja, shodno važećem Zakonu o energetici, mora biti jednaka ili veća od snage fotonaponskog sistema koji se planira instalirati.

Javni pozivi objavljeni su krajem prošle godine i prvobitni rok za podnošenje prijava bio je do 31. januara prošle godine, ali je nakon toga produžen do 13. februara. Pravo prvenstva imaju potrošači koji prvi podnesu zahtjev.

ćemo na vrijeme sa novim projektima, jer treba obezbijediti sredstva, opremu. Očekuje se da će u narednom periodu biti završen i projekat 3000+ i 500+ i da će se obezbijediti sredstva za 5000+, kazao je Đukanović.

- Dokumentacija je već predata resornom ministarstvu kako bi mogli da konkurišemo kod evropskih investicionih fondova. U tim slučajevima procedura je duža, ali bi dobili određene subvencije i benefite - istakao je Đukanović.

Nakon osvajanja tehnologije u izgradnji fotonaponskih sistema iz menadžmenta kažu da će ići i na ravne površine, takozvano neplodno zemljište. tj. „kamenno more“.

Kako je kazao Đukanović instaliranjem fotonaponskog sistema, krajnji korisnik postaje kupac - proizvođač, koji svoje potrebe za energijom podmiruje iz sopstvenog izvora, a eventualni višak ili manjak električne energije u određenom momentu, preuzima kroz distributivnu

mrežu, što se finansijski saldira na nivou godine. Korisnici otplaćuju sistem u jednakim mjesečnim ratama kroz kreditni aranžman koji obezbjeđuje EPCG. Na ovaj način korisnik u projektu postaje vlasnik male solarne elektrane, koja je kapacitetom predviđena da zadovoljava njegove potrebe za električnom energijom.

Na pressu se obratio i Miro Vračar, glavni finansijski direktor EPCG, koji je istakao da je gubitak u trgovini u uvozu i izvozu električne energije bio 90 miliona eura, a razlozi su kako kretanja na svjetskom tržištu, tako i hidrološka situacija, ali na svu sreću, dodao je, deficit je saniran.

Pozitivni efekti projekta SOLARI 5000+ su višestruki, kako sa finansijskog aspekta za domaćinstva, privredu, fizička lica i EPCG, tako i sa aspekta očekivanja međunarodne zajednice u cilju smanjenja emisije štetnih gasova i povećanja korišćenja obnovljivih izvora energije.

Pravo učešća u projektu SOLARI 5000+ (70MW) imaju fizička i pravna lica - vlasnici/suvlasnici individualnih objekata i stambenih jedinica u zgradama do četiri sprata, koji redovno izmiruju mjesečne račune za utrošenu električnu energiju i mjesečne rate za otplatu duga, ukoliko postoji ta obaveza.

Solari 5000+ (70MW) -prijavljeno je 4926

Na javni poziv za učešće u projektu Solari 5000+ (70MW) prijavljeno je 4,913 fizičkih i pravnih lica, odnosno odobrene snage iz Billing sistema 138,608.83 KW. Ukupna godišnja potrošnja je 209,348,707. Iz kategorije domaćinstvo prijavljeno je 3,156, ukupne odobrene snage 45,752.83KW. Ukupna godišnja potrošnja iznosi 20,100,028 KW. Iz kategorije pravnih lica prijavilo se 1,770, ukupne odobrene snage 92,856.00 KW sa ukupnom godišnjom potrošnjom 189,248,679 KW.

Iako je prvobitno poziv za prijave fizičkih i pravnih lica za ugradnju solarnih panela Solari 5000+ (70MW) bio do 31. januara, iz Direkcija za obnovljive izvore energije ističu su svakodnevno, čak i za vrijeme praznika dobijali poruke i mejlove za prijavu, pa je to glavni razlog za produžetak roka do 13. februara tekuće godine.

Kada se sumiraju rezultati za ugradnju fotonaponskog sistema u okviru projekta Solar 3000+ i 500+ tokom 2022. godine, broj ugrađenih panela na objektima kod fizičkih lica je 921-6.192MW, kod pravnih lica 60 - 2.334MW. Potrošači koji su običeni i koji imaju zadovoljavajuće tehničke uslove za ugradnju 24.436MW. Broj potpisanih ugovora koji čekaju montažu je 1593 objekta -16.712MW, dok je broj započetih montaža 1081 objekat, odnosno odobrene snage 8.526MW. Najviše je ugrađeno solarnih panela u Nikšiću i Podgorici.

Cilj samog projekta 3000+ i 500+ prema riječima iz DOIE biće ostvaren kada se montira i pusti u rad svih 30MW po pozivu projekta, za koje se, iz ove direktije nadaju da će biti završeni krajem marta 2023. godine. Iz DOIE ističu da zbog vremenskih uslova EPCG-SOLAR GRADNJA ne može da montira kada je kiša, snijeg, odnosno jaki vjetrovi.

Dragana B. Mijušković

СОЛАРНА ЕНЕРГИЈА, ДОБРА ЕНЕРГИЈА

ЈОШ 70 МЕГАВАТА СОЛАРНЕ ЕНЕРГИЈЕ КРОЗ ПРОЈЕКАТ СОЛАРИ 5000 ПЛУС.

ЗА ДОМАЋИНСТВА, ПРИВРЕДУ И СТАМБЕНЕ ЗГРАДЕ ДО ЧЕТИРИ СПРАТА, УЗ 20 ОДСТО СУБВЕНЦИЈЕ КОЈЕ ОБЕЗБЈЕЂУЈЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА.

ПОВОЉНО, ЈЕДНОСТАВНО, СИГУРНО, ЗА ЧИСТИЈУ БУДУЋНОСТ И ВАШУ ЕНЕРГЕТСКУ НЕЗАВИСНОСТ.

ПРАВО ПРВЕНСТВА ИМАЈУ ПОТРОШАЧИ КОЈИ ПРВИ ПОДНЕСУ ЗАХТЈЕВ.

ПРИЈАВИТЕ СЕ ДО 31. ЈАНУАРА НА WWW.EPCG.COM ИЛИ ПОЗИВОМ НА БРОЈЕВЕ 069/066-698 И 069/066-703

*ПОТРОШАЧИ КОЈИ СУ СЕ ПРИЈАВИЛИ ЗА ПРОЈЕКАТ СОЛАРИ 3000+ И 500+ НЕ МОРАЈУ СЕ ПОНОВО ПРИЈАВЉИВАТИ.

ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА ЦРНЕ ГОРЕ - ДОБРА ЕНЕРГИЈА

DARKO KRIVOKAPIĆ, IZVRŠNI RUKOVODILAC DIREKCIJE ZA UPRAVLJANJE ENERGIJOM

Moramo iskoristiti sve energetske resurse

Razvoj našeg društva, usloviće povećanje potreba za električnom energijom. Ekološki parametri koji se postavljaju pred nama, kao dijelom evropske zajednice naroda, usloviće, u jednom trenutku, gašenje TE Pljevlja tako da su pred nama konstantni izazovi kako obezbijediti dovoljne količine električne energije, kaže prvi čovjek Direkcije za upravljanje energijom Darko Krivokapić. Dodaje da kad god se postavi pitanje da li treba ili ne Crna Gora graditi nove energetske objekte, moraju se znati dvije činjenice: da će električna energija biti sve skuplja, te da je Crna Gora, za prethodnih 20 godina, uvezla 1,5 milijardi € električne energije. Stoga, alternative naprosto-nema

Tatjana Knežević Perišić

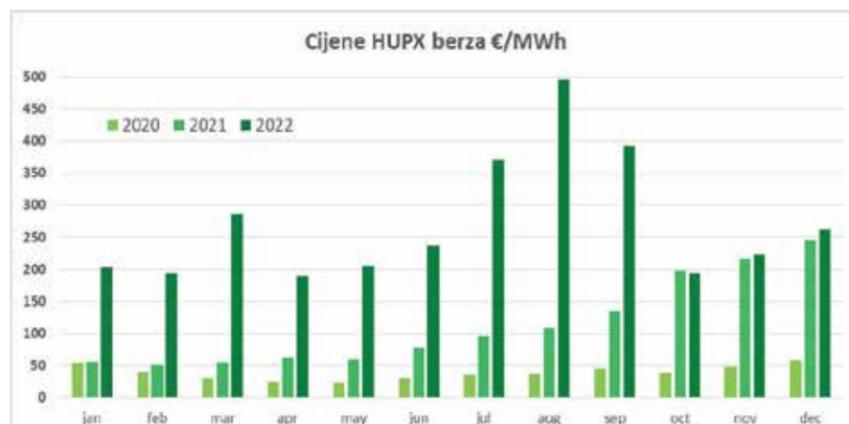
Protekla godina je bila energetska teška ali smo je "preživjeli". Ipak "zaslužuje" dodatnu analizu.

Možda će zvučati kao floskula, jer svaka godina je posebna sama za sebe, pa će i 2022. godina biti zapamćena kao jedna od atipičnih u istoriji EPCG. Puno je faktora, koji su i uticali na samo poslovanje tokom 2022.godine, a dva ključna su: hidrološke prilike i kretanje cijena električne energije na tržištima u Evropi. Kretanje cijena električne energije, direktno je zavisio od ponude i potražnje (potrošnja i proizvodnja) kako električne energije, tako i ostalih energenta. Na grafiku je prikazano kretanje cijena na Mađarskoj berzi HUPX, po mjesecima za prethodne tri godine.

Dakle, cijene su tokom 2022., nastavile trend rasta iz 2021. godine, dostigavši svoj maksimum tokom avgusta, kada je prosječna cijena, za mjesec dana, dostigla nivo od 495,29 €/MWh, a podsjećam da su pojedine satne cijene dostizale, nevjerojatnih, 1000 €/MWh!

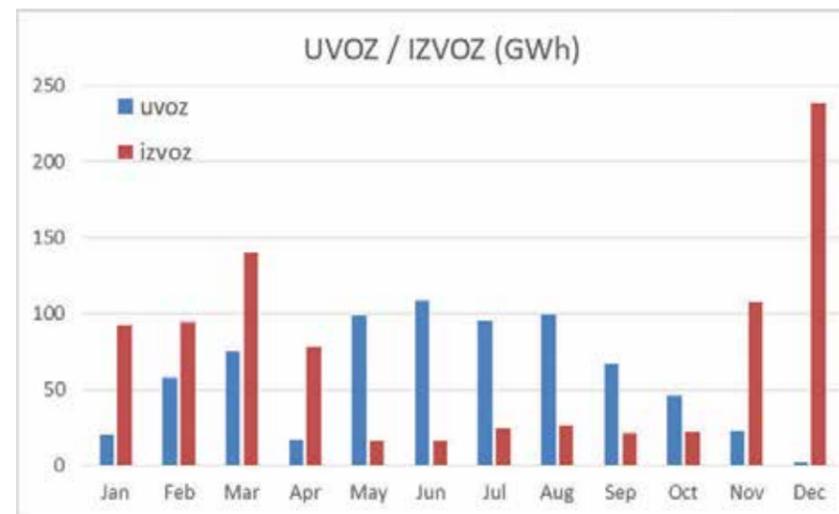
Darko Krivokapić

Stabilizacija energetske situacije u Evropi, prvenstveno zbog veće proizvodnje iz vjetroelektrana, dovoljne količina gasa za potrošnju, kao i povoljnih klimatskih uslova, dovelo je do pada cijene električne energije i njene stabilizacije na nivou od oko 200 €/MWh.

Hidrologija je bila jako loša, što se odrazilo i na proizvodnju u našim hidroelektranama. Kakvi su podaci?

Kada posmatramo 2022. godinu sa stanovišta hidroloških prilika, imamo go-

dinu sa padavinama ispod prosjeka; sušni period je naročito bio izražen prvih pola godine. Ostvarena količina padavina tokom prošle godine bila je 1670 lit/m², što je 84 % od dugogodišnjeg prosjeka. Pregled količina padavina za 2021. i 2022. godinu po mjesecima dat je na dijagramu koji slijedi.

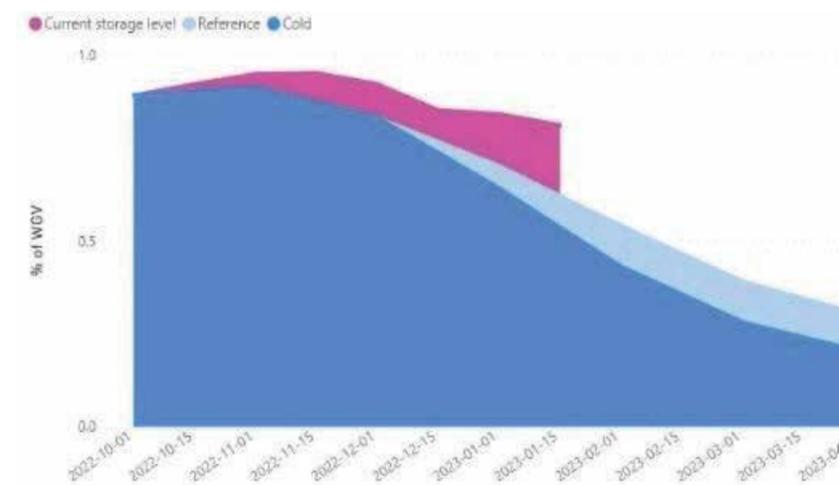
Naročito je sa padavinama podbacio prvi kvartal 2022. Godine, gdje je ostvarenje padavina bilo na 43 % od prosjeka. Manjak padavina za posljedicu je imalo slabije dotoke na našim rijekama, kao i lošije punjenje akumulacija – samim tim i manju proizvodnju iz naših hidroelektrana.

Naše elektrane su tokom 2022. godine ukupno proizvele 2.729 GWh električne energije, od čega HE Perućica 716 GWh (78 % od plana), HE Piva 559 GWh (75 % od plana) i TE Pljevlja 1.454 GWh (10% preko plana). Manjak električne energije je nadomješten iz uvoza, a otežavajuća okolnost je bila što su se najveće potrebe za električnom energijom, poklopile sa najvišim cijinama na tržištu, pa su i

troškovi uvoza električne energije bili rekordni.

Tokom prošle godine ostvaren je uvoz od 710 GWh vrijednosti 208.8 mil €, dok je za isti period ostvaren izvoz od 867,3 GWh vrijednosti 207,5 mil €. Izvoz je vezan za periode prvi i četvrti kvartal, dok je tokom perioda maj-septembar, EPCG uvozila energiju. Osim loših hidroloških prilika, imali smo i nešto duži remont TE Pljevlja, zbog radova na turbine, koji su obavezni da se rade svake pete godine, a od maja nije nam na raspolaganju bio ni agregat A2 u HE Piva. Pregled trgovine (uvoz/izvoz) po mjesecima dat je na dijagramu koji slijedi.

Veoma izražen izvoz, tokom kraja novembra i decembra 2022. godine je posljedica velikih dotoka i maksimalne proizvodnje naših elektrana, naročito HE Perućica, koja je tokom decembra prebacila plan 69 %, dok je HE Piva proizvela 28 % više od plana. Osim ovih rezultata, hidrološke prilike su nam omogućile da u 2023. godinu uđemo sa punim akumu-

lacijama, što garantuje da se zima čeka spremno i bez straha kada je u pitanju snabdijevanje krajnjih potrošača.

Zašto su cijene struje na berzama mnogo niže u ovom periodu godine, bez obzira na padavine?

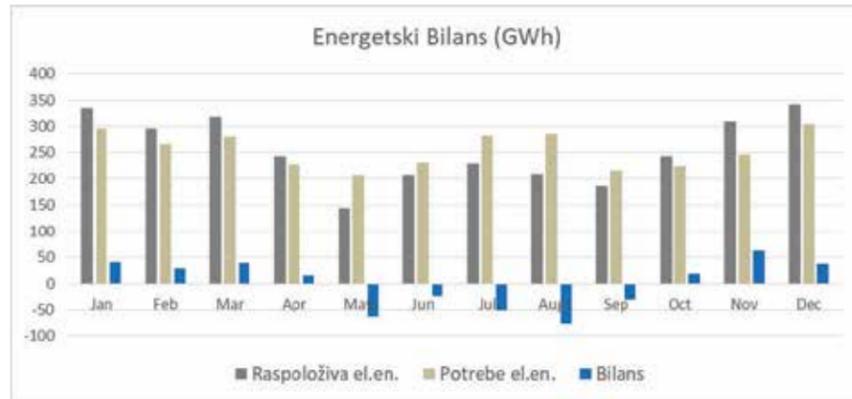
Teško je dati precizan odgovor zbog čega je došlo do pada cijene električne energije na tržištima Evrope, mnogo je faktora – nekih smo svjesni, a nekih ne. Svi smo svjedoci da vremenski uslovi idu u prilog potrošača i da su potrebe za energentima tokom decembra i januara bili manji od prosjeka. Kao jedna od potvrda manje potrošnje i potreba za energentima, jeste pregled nivoa gasa u rezervoarima država Evrope

Dijagram pokazuje, da su rezervoari gasa u Evropi na nivou popunjenosti veći od oko 30% u odnosu na plan, čak da su na većem nivou i od pesimističkog scenarija sa hladnijim vremenom. Povoljne hidrološke prilike na Balkanskom poluostrvu su omogućile viškove električne energije, koji se prelivaju na tržište Italije, kao i na tržišta Mađarske, Rumunije, Češke i Slovačke. Kako zimi još nije kraj, hladniji februar može da izazove poremećaje kod snabdijevanja energentima, pa može doći do porasta cijena energenata, ali teško da će doći do nekih enormnih vrijednosti.

Crna Gora, kao mali sistem, mora prodavati viškove struje, kad ih ima, jer nemamo način skladištenja, što bi bio neki "odgovor" kritičarima koji potenciraju pitanje zašto smo prodavali struju u prvom kvartalu.

Crna Gora i Elektroprivreda Crne Gore, kada je u pitanju električna energija, posjeduje jedino "skladišta" u vidu naših akumulacionih jezera. Cijeli hidropotencijal koji možemo da iskoristimo, mi smo u prethodnih dva mjeseca i iskoristili, na najbolji mogući način – proizvedena električna energija je podmirila potrebe našeg konzuma, a ostali dio je izvezen. Tako i sada; ostvareni izvoz za prethodna dva mjeseca (decembar i januar ove godine) se mjeri sa 100 Mil €! Osim dobre finansijske pozicije, mi smo počeli februar sa maksimalno popunjenim akumulacijama – što je dobra startna pozicija za 2023. godinu.

S druge strane, tokom januara smo imali situaciju, da smo u periodu od deset dana, imali dotoke veće od maksimalne proizvodnje HE Perućica, pa je zamalo

dešlo do preliivanja retenzije Vrtac! Ukupni priliv je tada bio u retenziju Vrtac 250 m³/s, dok je za maksimalnu proizvodnju HE Perućica potrebno 70 m³/s. Brojke sve govore!

Što se tiče kretanja na berzi u narednom periodu, može li se ići sa prognozama o stabilizaciji ili ćemo i dalje, zbog rata u Ukrajini, imati ovakve probleme?

Ratno stanje u Ukrajini konstantno utiče na energetska situaciju Evrope i sve su oči okrenute put istoka. Evropa pokušava da obezbijedi energetska nezavisnost i da zavisnost od ruskog gasa svede na minimum. Kako protiče ova zima 2022/23, reklo bi se da su, do neke mjere, i uspjeli, a dokaz je stabilizacija cijena. Naravno, ne treba se opušati jer sve dok ne dođe do mira, mi ćemo živjeti ovu stvarnost – a bojim se i kasnije, dok se ne izgradi dovoljan broj novih energetskih resursa.

Crna Gora mora da pojača svoje investicije u energetiku, kako u mrežne kapacitete, tako i u proizvodne. Naročito ako želimo da naše krajnje kupce zaštitimo od cjenovnih šokova. Jasnom energetska strategijom i sinhronizovanim radom svih nivoa vlasti, kao i svih energetskih subjekata, možemo ubrzati realizaciju projekata. Velike hidroelektrane se moraju graditi, a da posjetim, one se prave da traju 100 godina, i samo je pitanje jesu li isplative za 10, 15 ili 20 godina – ove isplativosti su možda bitne za privatni biznis, ali za državu to nikako ne bi trebalo. Uostalom, energetska objekti nikad nijesu bili isplativiji. Vjetro-parkove i solarne-parkove treba graditi gdje god je to moguće, kako bi diverzifikovali naš proizvodni miks, a TE Pljevlja koristiti maksimalno do god je to moguće. Razvojem tržišta, berze električne energije imaćemo konkurentnost, a samim tim bićemo zemlja privlačna i za investicije.

Gledano sa stanovišta električne energije na godišnjem nivou, Crna Gora je na pozitivnoj nuli. Približno imamo istu proizvodnju kao i potrošnju i ona se kreće oko 3000 GWh/godišnje. Naravno, preduslovi ove ravnoteže su redovan rad TE Pljevlja, dobra pogonska spremnost naših hidroelektrana, kao i preduslov da se ostvare prosječne hidrološke prilike, te da i potrošnja ostane na istom nivou. Raspored raspoložive električne energije po mjesecima se ne poklapa sa rasporedom potreba – dok imamo izražene viškove tokom prvog i četvrtog kvartala, potrebe su nam veće tokom ljetnjih mjeseci.

Dakle, da bi bili “mirni”, trebaju nam viškovi električne energije?

Tako je. Razvoj našeg društva, usloviće povećanje potreba za električnom energijom. Ekološki parametri koji se postavljaju pred nama, kao dijelom evropske zajednice naroda, usloviće u jednom trenutku i gašenje TE Pljevlja (2050. godina nije tako daleko) tako da su pred nama konstantni izazovi kako obezbijediti dovoljne količine

“Izgradnja hidroelektrana “Kruševo”, “Komarnica” i “Moračke elektrane”, projekti većih solarnih parkova “Briska Gora”, “Velje brdo”, projekti vjetro-parkova Krnovo, Brajići, Paštrovići, dodatni megavati na lokalitetu Krnovo, potencijalno i gasneelektrane Bar, Podgorica, Pljevlja – obezbijediće dodatne kilovate, koji se mogu iskoristiti kao zamjenski ili kao proizvod koji se može prodati i na kojem se može zaraditi.

Elektroprivreda Crne Gore, posjeduje jedino “skladište” u vidu naših akumulacionih jezera. Višak se, zato, izvozi pa smo tako, za decembar i januar ove godine, izvezli oko 100 Mil € električne energije, a februar smo počeli sa maksimalno popunjenim akumulacijama.

električne energije. Iz svijeta nam dolaze informacije o novim tehnologijama i načinima kako doći do novih kilovata; neki su futuristički, neki egzotični, neki mogu izgledaju i simpatično, ali moramo imati na umu, da su ta društva iskoristila sve potencijale pa su primorani da pronalaze nove načine. Naše društvo mora da iskoristiti sve resurse koje imamo u našoj zemlji – prvenstveno vodu, vjetar i sunce. Izgradnja hidroelektrana “Kruševo”, “Komarnica” i “Moračke elektrane”, projekti većih solarnih parkova “Briska Gora”, “Velje brdo”, projekti vjetro-parkova Krnovo, Brajići, Paštrovići, dodatni megavati na lokalitetu Krnovo, potencijalno i gasneelektrane Bar, Podgorica, Pljevlja – obezbijediće dodatne kilovate, koji se mogu iskoristiti kao zamjenski ili kao proizvod koji se može prodati i na kojem se može zaraditi. Kad god neko razmišlja o novim projektima iz oblasti energetike da li ih graditi ili ne, treba da ima na umu dvije činjenice – električna energija će biti sve skuplja i skuplja i da je Crna Gora za prethodnih 20 godina uvezla 1,5 milijardi € električne energije.

Potpisan sporazum o kontribuciji od 2,5 miliona za Fond za ubrzani razvoj

Predsjednik Vlade Crne Gore dr Dritan Abazović, rezidentni koordinator UN Piter Lunberg i ambasador Švajcarske u Crnoj Gori Urs Šmid potpisali su 7.2.2023. godine sporazum o opredjeljivanju sredstava za Fond za ubrzani razvoj Crne Gore. Riječ je o finansijskom alatu nove generacije koji su uspostavile Ujedinjenje nacije, a čiji je cilj objedinjavanje donatorskih sredstava koja će se usmjeriti ka razvojnim inicijativama.

Vlada Crne Gore opredijelila je iznos od milion eura za Fond za ubrzani razvoj Crne Gore, dok je Vlada Švajcarske podržala ovu inicijativu sa 1,5 miliona eura. Prethodno, kontribuciju za Fond opredijelila je i Vlada Luksemburga.

Ideja i vizija ove Vlade je da Crnu Goru učinimo zelenom destinacijom. To nije lak posao, jer mnogo toga moramo promijeniti, a moramo da imamo i održive projekte. Više sam nego siguran da će nam ovaj Fond dati šansu da nađemo dobar projekat i da ćemo nakon njegove implementacije imati mnogo bolju situaciju po pitanju održivog razvoja – kazao je dr Dritan Abazović – predsjednik Vlade Crne Gore.

Crnogorska kontribucija za održivi razvoj kroz ovaj modalitet finansiranja je posebno značajna kada se stavi u perspektivu veličine zemlje i ekonomije. Crna Gora ovim ulaže 1,3 eura po glavi stanovnika u održivi razvoj kroz instrumente Fonda za ubrzani razvoj Crne Gore, što je više od svih zemalja regiona, ali i jasan indikator strateškog opredjeljenja Crne Gore ka održivom razvoju i saradnji sa Ujedinjenim nacijama.

Rezidentni koordinator UN u Crnoj Gori Piter Lundberg istakao je da je Fond za

Sa potpisivanja sporazuma

ubrzani razvoj Crne Gore osmišljen kao snažan katalizator za ubrzanje ostvarivanja Ciljeva održivog razvoja u zemlji. „Fond za ubrzani razvoj Crne Gore je zajednička vizija ubranog ostvarivanja Ciljeva održivog razvoja. Obzirom na ogromni razvojni potencijal, Fond može biti važan faktor razvoja Crne Gore i ostvarivanja nacionalnih prioriteta, na prvom mjestu pristupanja zemlje Evropskoj uniji.“ – kazao je Lundberg dodajući da je Fonda rezultat istinskog razvojnog partnerstva.

Urs Šmid, ambasador Švajcarske koja

je za sada najveći donator Fonda, istakao je da su bilateralni odnosi između Švajcarske i Crne Gore veoma dinamični i da je Švajcarska među pet najvećih stranih investitora u Crnoj Gori sa oko 800 miliona eura uloženi od 2003. godine. “Učešće Švajcarske u Fondu za ubrzani razvoj Crne Gore dodatno će unaprediti odnose naših dviju država i verujem da će naš doprinos ohrabriti druge države i razvojne partnere da se pridruže i kroz ovaj inovativni finansijski mehanizam doprinesu ubranju reformi u Crnoj Gori.”

Konsolidacijom i usmjeravanjem sredstava ka ciljanim razvojnim intervencijama, Fond ima za cilj da, kao katalizator ubranja Agende 2030, ujedno doprinese i ubranju učlanjenja Crne Gore u EU, obzirom na visok stepen usklađenosti Agende održivog razvoja i procesa pristupanja EU.

Fond je osmišljen kao podrška strateškim inicijativama u tri prioritetne oblasti Okvira saradnje Crne Gore i Ujedinjenih nacija za period 2023–2027: 1) inkluzivni ekonomski razvoj i ekološka održivost, 2) razvoj ljudskog kapitala, smanjenje ranjivosti, socijalna uključenost i 3) društvena kohezija, upravljanje po mjeri čovjeka, vladavina prava i poštovanje ljudskih prava.

Dragana B. Mijušković

BOJAN ĐORDAN, IZVRŠNI
RUKOVODILAC FC PROIZVODNJA

Država mora unaprijediti regulativu za OIE

Tatjana Knežević Perišić

Tešku energetska godinu, koja je za nama, EPCG je prebrodila uz požrtvovanost zaposlenih, posebno u TE Pljevlja, a velike padavine krajem godine, poboljšale su realizaciju godišnjeg plana rada dvije hidroelektrane, kaže Bojan Đordan, izvršni rukovodilac FC Proizvodnja, sumirajući rezultate rada za prošlu godinu:

Jedna jako specifična godina je iza nas, kada je u pitanju energetska sektor. Nepredviđena dešavanja na tržištu, izuzetna suša kao i određene poteškoće u funkcionisanju prenosnih sistema su obilježile 2022.godinu. Poznato je da su cijene u avgustu i septembru dostizale, nekada nezamislivih, 800€/MWh i da smo bili primorani da vršimo uvoz električne energije. Tu su naše kolege, iz Direkcije

Forsiranje projekata iz obnovljivih izvora energije, naročito solara, ispravan je put kojim treba da se kreće naša kompanija, kaže Đordan. Dodaje da projekti OIE značajno doprinose da energetska tranziciju savladamo na ispravan i bezbolan način i da je shvatimo kao priliku koju ćemo iskoristiti, a ne kao nepriliku od koje treba da se strahuje i da se ista izbjegava. On dodaje kako država Crna Gora mora unaprijediti zakonsku i ostalu regulativu kako bi se građani lakše organizovali i uključivali u slične projekte

za upravljenje energijom, odigrale važnu ulogu i uspjeli da, negativne efekte tržišta, svedu na najmanju moguću mjeru.

Kada su u pitanju naši proizvodni pogoni, bez obzira na spremnost istih, nismo uspjeli da ispunimo proizvodne planove, osim u TE "Pljevlja", gdje je proizvodni plan prebačen za nekih 10%, što govori o jako velikoj požrtvovanosti zaposlenih u tom pogonu. Što se tiče hidroenergetskih objekata, Perućice i Pive, naše dvije velike hidroelektrane su uspjele

da proizvedu oko 72% odnosno 66%, respektivno, od planiranih količina. Tu treba naglasiti da je dio godine, od druge polovine novembra pa do kraja decembra, bio izdašan kad su padavine u pitanju i da smo, koliko toliko, uspjeli da nadoknadimo nedostatak proizvodnje iz prethodnih 10 mjeseci. HE Perućica je, praktično, od sredine novembra u punoj radnoj snazi 24 h, dok HE "Piva", sa dnevnim proizvodnjom od oko 4 GWh, značajno pomaže u nadoknađivanju nedostajućih količina

” U naše male hidroelektrane planiramo da uložimo cca 5mil €. Već je potpisan ugovor o izradi glavnog projekta i izvođenju radova na dvije mHE u cetinjskoj opštini – “Rijeka Crnojevića” i “Podgor”, a vjerujem da ćemo krenuti u postupak izrade glavnog projekta i izvođenja radova na mHE “Rijeka Mušovića” u Kolašinu, instalisane snage od oko 1,2 MW.

gdje je došlo do oštećenja na blok trafou, očekujemo da isti bude spreman u junu/ julu ove godine. Kao što je svima poznato i jasno da su tržišta materijala jako poremećena, rokovi isporuka izuzetno dugi pa smo samim tim i mi smo u procesu čekanja, kako bi proizvođači i serviseri što brže završavali svoje aktivnosti. Pored servisiranja oštećenog trafoua, izradom novog magnetnog kola i novih namotaja (I NN I VN) svih faza, što praktično znači novi transformator, pokrenuli smo i nabavku novog transformatora. Tako ćemo obezbijediti rezervu, ukoliko dođe do problema na nekom od aktivnih transformatora, koji datiraju iz 1976. godine! Ono što planiramo jeste i zamjena preostala 2 blok trafoua, ali imajući u vidu jako poremećena tržišta, očekujem da ćemo proces nabavke pokrenuti u roku od 2-3 godine, kada očekujemo da se tržišta ustabile.

HE Perućica, sa uspjehom, nastavlja drugu fazu rekonstrukcije i modernizacije; kada očekujete potpisivanje novog aranžmana sa KfW bankom, oko ugradnje osmog agregata?
Jeste, ugovor sa izvođačem radova na II

U toku je izrada projektnog zadatka i tenderske dokumentacije za odabir projektanta i izvođača radova za A8 u HE “Perućica”; pokretanje radova očekujemo 2024. godine. Blok trafo na A2 u HE “Piva” biće spreman za rad u junu ili julu ove godine.

fazi je potpisan. Tu je dobro poznati partner austrijski “Voith” sa podizvođačima. Imajući u vidu pređašnja iskustva, očekujemo jednu jako uspješnu priču, s aspekta realizacije tog projekta. Nakon toga HE “Perućica” će biti u mogućnosti da još sigurnije i pouzdanije proizvodi električnu energiju, a uz povećani opseg snage, moći će da pruža pomoćne sistemske usluge elektroenergetskom sistemu, od čega se prihoduju značajna finansijska sredstva na nivou godine.

Kada je u pitanju u agregat A8, u toku je izrada projektnog zadatka i tenderske dokumentacije za odabir projektanta i izvođača radova. Dinamka je takva da pokretanje radova na ugradnji istog očekujemo tokom 2024./2025.godine.

Ugradnja A8 će, u mnogome, doprinijeti boljem pozicioniranju EPCG na tržištu sistemskih usluga, kako EES CG tako i okolnim sistemima, a uz to očekujemo i do nekih 50 GWh energije na godišnjem nivou. Pojavom sve većeg broja varijabilnih izvora energije, kao što su solarne i vjetroelektrane, HE Perućica će imati značajno veće mogućnosti da balansira EES. Boljom valorizacijom energije, dobijene iz A8, na tržištu kompanija će ostvariti značajne finansijske benefite.

Najavljena su i ulaganja od više miliona eura u rekonstrukciju naših malih elektrana. Možete li precizirati o kojim poslovima se tu radi i koliko će oni doprinijeti energetska sistemu države?

Naše mHE predstavljaju početak elektroenergetike u Crnoj Gori. Izgradnjom i puštanjem u rad mHE “Podgor” puštena je u pogon prva hidrocentrala u Crnoj Gori, i to se desilo 1941.godine. Ovaj objekat i danas posluje u sastavu EPCG i čini njen proizvodni portfolio. Stoga, cilj kompa-

nije je da sve mHE u svom vlasništvu modernizuje i ospobi za dalji rad, kako bismo, ne samo u energetskom smislu, već i u istorijsko-kulturološkom, sačuvali te objekte od zaborava.

U naše male hidroelektrane planiramo da uložimo cca 5mil €. Konačno smo i taj projekat "pogurali" i danas imamo potpisan ugovor o izradi glavnog projekta i izvođenju radova na dvije mHE u cetinjskoj opštini - "Rijeka Crnojevića" i "Podgor". Nadam se, da ćemo već tokom ove godine, kad riješimo određene imovinsko pravne odnose, krenuti u postupak izrade glavnog projekta i izvođenja radova na mHE "Rijeka Mušovića" u Kolašinu, koja je ujedno i naša najveća mHE, sa instalisanom snagom od oko 1,2 MW. Realizacijom ovih projekata dobićemo i veću godišnju proizvodnju i naravno stabilan rad ovih pogona.

EPCG je ponovo pokrenula "priču" o HE Kruševo i HE Komarnica; u oktobru je potpisan ugovor o izradi Studije izvodljivosti i softverskoj platformi za podršku optimalne varijante za HE Kruševo. U kojoj fazi realizacije su ovi projekti? Koliki bi bio značaj ove dvije elektrane sa sistem, ali i za samu HE Piva?

Jeste, ponovo je aktuelizovana priča o HE "Kruševo". Radi se Studija izvodljivosti i hidropotencijala, nizvodno od HE "Piva", koju treba da uradi renomirani In-

” Novi projekat Solari 5000+ će omogućiti građanima, koji žive u zgradama do četiri sprata, da iskoriste krovne površine i tako sami sebi, obezbjede dio električne energije koju troše. Do sada je ugrađeno oko 1000 fotonaponskih sistema, što je oko 8,5 MW snage.

stitut za vodoprivredu "Jaroslav Černi" iz Beograda. Kako je istoimeni institut već vršio određene aktivnosti i sačinio preliminarne izvještaje, možemo očekivati da će HE "Kruševo" imati instalisanu snagu od oko 90 MW, uz godišnju proizvodnju od oko 250 GWh, dok bi procijenjena vrijednost investicije iznosila oko 120 mil€. Ovdje se radi o tzv. Gornjem Kruševu, gdje brana elektrane u potpunosti leži na teritoriji Crne Gore.

HE "Kruševo" uz već postojeću HE "Piva" i nadam se HE "Komarnica", čini jedinstveni sistem upravljanja vodom hidropotencijala Pive i Komarnice. Radom u kaskadi ova tri objekta, vršila bi se maksimalna valorizacija vodnog potencijala, koji je sada samo djelimično iskorišten izgradnjom HE "Piva".

Uz samo iskorištenje u energetske svrhe, paralelno bi se vršila i kvalitetnija regulacija voda, kako pri visokim vodostajima u kišnim periodima tako i u ljetnjim

mjesecima kada su vodostaji dosta niski.

Da li ste zadovoljni odzivom građana i privrede na projekte SOLARI?

Kada je u pitanju projekat Solari 3000+ i 500+ odziv građana je, da budem iskren, bio iznenađujuće visok. Za samo 2-3 mjeseca imali smo preko 14.000 prijavljenih domaćinstava i privrednih subjekata. Očekujemo da se u naredna nekoliko mjeseca, završi instalacija predviđenih 3500 fotonaponskih elektrana na krovovima, kako bi se okrenuli novom projektu 5000+ koji će se proširiti i na stambene objekte i omogućiti građanima, koji žive u zgradama do 4 sprata, da iskoriste krovne površine i tako sami sebi, obezbjede djelimične ili čak potpune količine električne energije koju troše. Do sada je ugrađeno gotovo 1000 fotonaponskih sistema, što je oko 8,5 MW snage. Sistemi se već priključuju na mrežu i njihovi vlasnici počinju da ostvaruju benefite. Naravno, realizacija ovako velikog projekta sa zadatom dinamikom, nije ni malo lak i kolege iz Direkcije za OIE ulažu izuzetne napore da stvari teku što brže i lakše, na čemu im ovom prilikom i zahvaljujem. Osim dobijanja novih distribuiranih izvora energije očekujemo da se kod građana probudi i svijest o energetskej efikasnosti i da se energija, ne samo električna, troši na ispravan način, uz dužnu pažnju na efikasnost.

Smatram da država, zbog ovih projekata, mora unaprijediti zakonsku i ostalu regulativu kako bi se kroz, u razvijenim zemljama već prepoznate forme energetskih zajednica, građani lakše organizovali i uključivali u slične projekte. Mnoge zemlje EU ali i SAD i Japan, kroz dobru zakonsku regulative, izgradnje novih stambenih i poslovnih objekata, prepoznale su tu obavezu ugradnje fotonaponskih elektrana na krovovima zgrada, pa što ne bi i naša zemlja?

Bojan Đordan

PAVLE GRBOVIĆ, TRGOVAC ELEKTRIČNOM ENERGIJOM U ŠVAJCARSKOJ KOMPANIJI ALPIQ ENERGY

Crnoj Gori je hitno potreban lex specialis zakon o gradnji obnovljivih izvora energije

Pavle Grbović

„Paralelno sa izgradnjom novih izvora treba raditi na energetskej efikasnosti i promjeni tarifne politike cijena kako bi ugradnja solarnih panela bila ekonomski isplativa i obavezna za sve nove objekte“

Mitar Vučković

Pavle Grbović profesionalnu karijeru, posljednjih godina, gradi u švajcarskoj kompaniji Alpiq Energy u Pragu. U fokusu njegovog radnog angažmana su kretanja na tržištima električne energije i berzansko poslovanje. Dok je bio analitičar tržišta i portfolio menadžer, njegova odgovornost bili su prekogranična trgovina i optimizacija portfolija od Njemačke do Grčke. Unapređenjem na mjesto trgovaca električnom energijom dobija i znatno veću odgovornost, jer se sa prekogranične (fizičke) trgovine prebacio na finansijsku trgovinu električnom energijom. Zavidno iskustvo stekao je trgujući u vrijeme energetske krize koja je, kako kaže, u cijeloj Evropi izmijenila pravila igre i ukazala na neophodnost hitne energetske tranzicije.

Grbović je aktivan član CIGRE (Crnogorskog komiteta međunarodnog vijeća za velike električne mreže CG KO CIGRE). Objavio je desetak radova iz oblasti energetike i tržišta električne energije. Najveću pažnju privukao je rad "Uticao podmorskog kabla Crna Gora - Italija na cijene električne energije na Balkanu", koji je kao glavni govornik prezentovao na konferenciji ETCSEE, 2019. godine, u Budimpešti. Kao moderator panela "Energetika na Balkanu - stanje i budućnost" učestvovao je na konferenciji "Sinergija - ključ uspjeha regiona", koja je održana u Bečićima, takođe 2019.

Za naš korporativni list „Elektroprivreda“ sa Pavlom Grbovićem smo razgovarali

o tome kako se prilagoditi novim trendovima i na najbolji način diversifikovati izvore za proizvodnju energije i kako intenzivirati razvoj obnovljivih izvora energije, koji se postavljaju kao jedini pravi put za prevazilaženje energetske deficita i posljedica energetske krize.

Kakve je posljedice energetska kriza ostavila na energetske sisteme i države zapadne Evrope?

Može se konstatovati da ni u jednom sektoru kriza nije tako jasno pokazala strukturne probleme kao u energetskom, ali ne samo u balkanskim zemljama već i u zemljama zapadne Evrope. Visoke cijene električne energije i gasa dovele su do obustave rada u velikom broju kompanija. Jedan od primjera je slovačka kompanija Duslo koja je poznata kao najveći proizvođač AD BLUE tečnosti u Evropi. Njen prestanak rada, najprije je izazvao skok cijena i nestašicu tečnosti AD BLUE, a zatim i velike probleme u transportnoj industriji širom Evrope. Kompanija Bohemia Energy iz Češke Republike još je jedan ilustrativan primjer. Ova kompanija je proglasila bankrot, a bila je odgovorna za snabdijevanje električnom energijom i gasom oko milion domaćinstava, tj. pokrivala je oko trećinu tržišta Češke. Usljed bankrota, ova domaćinstva su morala da nađu novog snabdjevača električne energije i gasa u najnepovoljnijem trenutku (oktobar 2021). Ovo je za posljedicu imalo tri puta veće cijene električne energije i gasa. Pojedina domaćinstva i krajnji potrošači su morali da izdvoje, čak, do 800 eura mjesečno za električnu energiju i gas. Osim toga, treba konstatovati da je industrijska

potrošnja u Njemačkoj opala za oko 36 odsto, usljed visokih cijena gasa, i da se još ne očekuje povratak potrošnje na nivo iz 2021.

S obzirom na to da pratite energetske prilike i u Crnoj Gori, u kojoj mjeri se kriza osjetila u našoj zemlji?

Iz svega se može zaključiti da se posljedice energetske krize još nisu u punoj mjeri osjetile u Crnoj Gori. Razlog za to su regulisane (ne tržišne) cijene električne energije kako za domaćinstva, tako i za pravna lica i veće potrošače.

Poznato je da se roba koja ima znatno nižu cijenu od tržišne nikada ne šteti. Cijena električne energije za domaćinstva tokom 2022. godine je bila šest puta niža od tržišne. (HUPX prosjek 271,68 €/MWh)

Da bi elektro-energetski sistem bio održiv, potrebno je odvojiti fizička i pravna lica tj. domaćinstva od velikih potrošača poput restorana, hotela, poslovnih prostora, fabrika i raznih industrijskih postrojenja tj. potrebno je uvesti totalnu liberalizaciju tržišta električne energije. Tržište je otvoreno od 2015. godine, ali do totalne liberalizacije još nije došlo.

Upravo to je jedan od glavnih razloga zbog kojeg se na crnogorskom tržištu još nije pojavio nijedan snabdjevač. Takođe treba naglasiti da, kada je u pitanju liberalizacija tržišta električne energije, kasnimo u odnosu na države u regionu (Srbija, Hrvatska).

Šta biste preporučili kada je Crna Gora u pitanju, da li je moguće zadržati ovaj nivo cijena energije?

Prosječna cijena na HUPX berzi po mjesecima tokom 2022.

Država Crna Gora i EPCG moraju naći način da zaštite najsiromašnije građane od poskupljenja. Isto tako treba ograničiti minimalnu količinu električne energije (do 500 KW), koja će biti po prihvatljivoj cijeni. Za svu ostalu potrošnju i potrošače trebalo bi etapno povećavati cijenu električne energije dok se ona ne približi tržišnoj cijeni. Potrebno je donijeti novu tarifnu politiku cijena za građane i privredu i najaviti postepeno povećanje cijena električne energije u narednoj godini. Ovo povećanje dovelo bi do većeg interesovanja privrednih subjekata kao što su hoteli i poslovni objekti da investiraju u ugradnju solarnih panela na krovovima objekata. Osim toga, potrebno je ubrzati izgradnju solarnih panela i za to koristiti veće objekte kao što su škole, državne ustanove...

Kakva je situacija u Češkoj kada su cijene električne energije u pitanju?

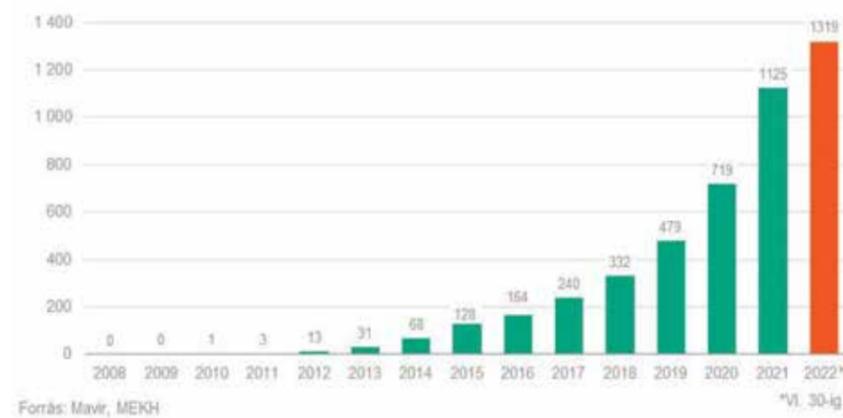
Zbog trenutne situacije na tržištu računani za potrošače u Češkoj tokom Q4-Q1 vezani su za cijenu električne energije na berzi i nije moguće dobiti fiksnu cijenu na period duži od tri mjeseca. Cijene električne energije za domaćinstva se kreću i do 440 €/MWh. Slične cijene za domaćinstva su zabilježene i u ostalim državama članicama EU.

Šta uraditi kako bi se u Crnoj Gori ubrzao razvoj obnovljivih izvora energije?

Kako bi se ubrzao postupak za dobijanje dozvola za izgradnju novih izvora električne energije potrebno je po hitnom postupku donijeti leks specijalis o gradnji obnovljivih izvora električne energije kako bi EPCG, ali i privatnici mogli da investiraju u nove elektroenergetske kapacitete.

Kada su u pitanju solari, najbolje je ugledati se na primjer iz regiona. Mađarska je od 2012. do 2022. izgradila preko 1200 MW solarnih panela na kućama (izvor MAVIR), ne uključujući velike fabrike, velike privatne objekte i industrijska postrojenja. Uzimajući u obzir prosječnu cijenu HUPX-a za proteklih devet mjeseci, može se konstatovati da je Mađarska tokom devet mjeseci 2022. uštedjela oko 300 000 000 eura zahvaljujući solarnim panelima kroz smanjenu potrošnju. Osim toga, treba istaći da su države iz regiona potrošile nekoliko milijardi eura na uvoz električne energije tokom prethodnih 15 mjeseci.

U energetici se ništa ne može uradi-

Forrás: Mavir, MEKH

Instalisana snaga solara na krovovima kuća u Mađarskoj po godinama

ti preko noći. Činjenica je da EPCG nije izgradila nijedan novi veliki objekat za proizvodnju električne energije tokom dužeg vremenskog perioda. Potrebno je, takođe, donijeti energetske strategije za narednih 10 godina - na koji način će se nadomjestiti nedostajuća energija zbog neizbježnog prestanka rada termoelektrane „Pljevlja“.

Šta bi po Vama bila suština energetske strategije za prevazilaženje deficita zbog prestanka rada TE „Pljevlja“, kada za to dođe vrijeme?

TE „Pljevlja“ će, zbog starosti, moći da radi najviše 10 -12 godina. Tada će nedostatak energije u Crnoj Gori biti oko dvije milijarde kWh tj. 2 TWh (1,5 TWh iz Ter-

moelektrane i 0,5 TWh zbog porasta potrošnje). Potrebno je izgraditi sve vidove obnovljivih izvora: hidro, solar i vjetar. Sa izgradnjom novih hidro izvora, prvenstveno izvora sa akumulacijama i uz postojeće dvije hidroelektrane (Perućica i Piva), moguće je upravljati i balansirati sistem u kojem veliki udio proizvodnje dolazi iz vjetra i solarnih elektrana.

Paralelno sa izgradnjom novih izvora treba raditi na energetske efikasnosti i promjeni tarifne politike cijena kako bi ugradnja solarnih panela bila ekonomski isplativa i obavezna za sve nove objekte.

Na kraju treba istaći da se strategija poslovanja najveće i najjače državne firme ne može zasnivati na očekivanju padavina. Nadam se da će nadležni organi iz energetske sektora, tj. Ministarstvo kapitalnih investicija i Elektroprivreda Crne Gore ubuduće koristiti prihode iz poslovanja EPCG na pravi način, tj. usmjeriti ih na investicije u izgradnju novih izvora električne energije.

Pavle Grbović

PROJEKAT "TOPLIFIKACIJA PLJEVALJA, ZA ČISTA I TOPLA PLJEVLJA-IZGRADNJA PRIMARNOG TOPLOVODA OD TE DO GRADA"

Utvrđen javni interes za toplifikaciju grada

Nakon niza aktivnosti, koje je EPCG preduzela, kako bi olakšala izuzetno loše stanje sa zagađenjem vazduha u Pljevljima, podnijeta je inicijativa ka Vladi Crne Gore da se projekat toplifikacije grada proglasi projektom od javnog interesa. Vlada je to prihvatila i sada imamo prvi „pravi“ korak ka rješavanju ovog decenijskog problema, kaže Veselin Sekulić, pomoćnik direktora FC Proizvodnja za termoenergetiku. Dodaje i to da je Vlada pokrenula aktivnosti na potpunoj finansijskoj podršci projektu, kroz kapitalni budžet Crne Gore

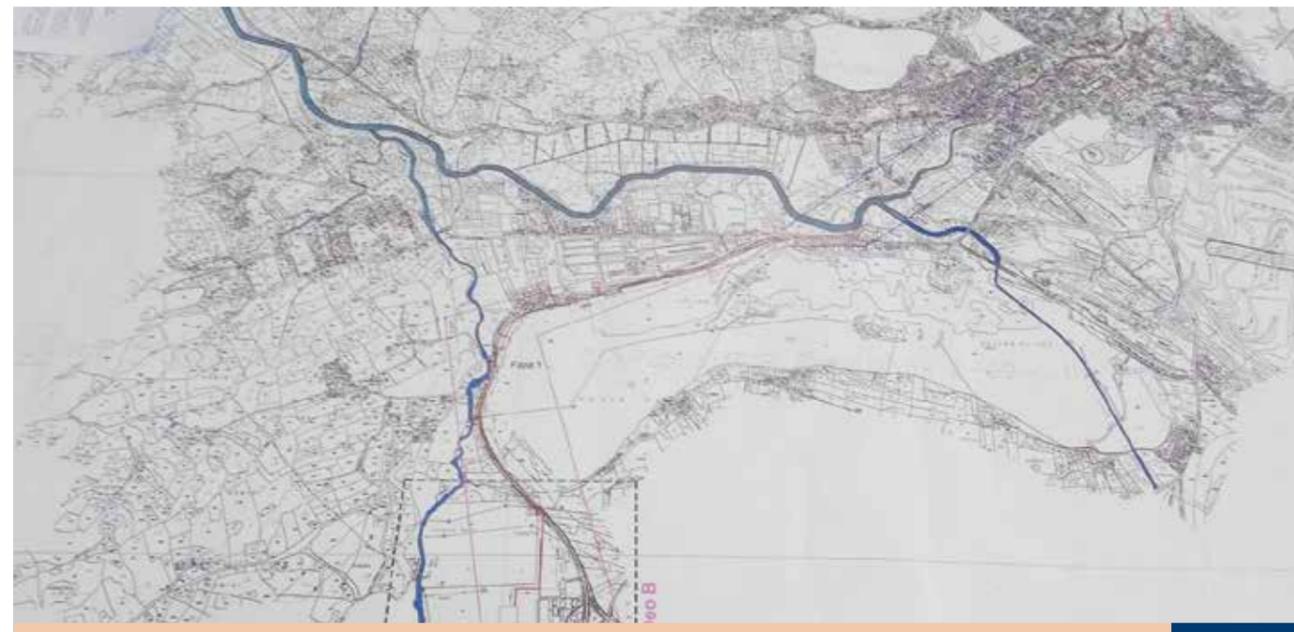
TE "Pljevlja"

Tatjana Knežević Perišić

Sekulić za naš list pojašnjava kako je tekla dinamika rada na projektu toplifikacije:

- Nakon što su dobijeni Urbanističko tehnički uslovi, br. 08-332/22-5138/11 od 04.08.2022.godine, izdati od strane Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, potpisan je Ugovor o Projektu/Izgradnji br.10-0051707 od 07.11.2022.godine sa Konzorcijumom Roto-Term Pljevlja koga čine: "Roto-Term" d.o.o.Pljevlja i „Synergy Tech“ d.o.o. Beograd, za izradu Glavnog projekta cjelokupnog primarnog toplovoda od TE Pljevlja od grada i izgradnju I faze-dionice toplovoda u dužini od cca 2,3 km.

- Uslijedio je niz aktivnosti u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Crne Gore i potpisan je Ugovor o Reviziji pro-

Odluka Vlade o proglašenju projekta toplifikacije Pljevalja, kao projekta od javnog značaja olakšaće administrativne korake i postupke u vezi eksproprijacije zemljišta, procjene uticaja na životnu sredinu, dobijanja saglasnosti, dozvola i sličnog, ali najvažnije je to što ona garantuje realizaciju ovog projekta.

jektne dokumentacije br.20-00320 od 20.01.2023.godine sa „Institutom za razvoj i istraživanja u oblasti zaštite na radu“ d.o.o.Podgorica, kaže Sekulić. Precizira da je projektant, u skladu sa dinamičkim planom, uradio ldejno tehničko rešenje I faze-dionice u dužini od 2,3 km i u toku je pregled tehničke dokumentacije od strane Revidenta, nakon čega slijedi izrada Glavnog projekta I faze-dionice, što je glavni preduslov za dobijanje građevinske dozvole i početak radova na izvođenju primarnog toplovoda u drugom kvartalu tekuće godine.

Sekulić precizira da će, paralelno, projektant nastaviti izradu ldejnog rešenja II i III faze-deonice toplovoda, a nakon toga i Glavni projekat sa svim pripadajućim elaboratima u skladu sa predviđenom dinamikom.

A onda je došao januar i dramatično upozorenje nadležnih institucija i rukovodstva EPCG o količini otrovnih čestica koje udišu građani Pljevalja; kompanija dodatno subvencionira građanima struju, ali i pokreće inicijativu o proglašenju projekta „Toplifikacije Pljevlja“ projektom od javnog interesa:

- Od strane Vlade Crne Gore je prepoznata ova inicijativa i kroz niz aktivnosti Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva kapitalnih investicija, donesene su kratkoročne i dugoročne mjere za smanjenje zagađenja vazduha, podsjeća Sekulić.

- Izgradnja primarnog toplovoda od TE Pljevlja do grada, kao nastavak aktivnosti EPCG AD Nikšić sa izgradnjom toplot-

nog i rezervnog izvora u sklopu ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja, prepoznat je kao najvažniji projekat i najbitnija dugoročna mjera. Formiran je Operativni tim sačinjen od predstavnika svih državnih institucija za sprovođenje kratkoročnih i dugoročnih mjera za smanjenje zagađenja vazduha u sjevernoj zoni kvaliteta vazduha Crne Gore. Na sjednici Vlade Crne Gore od 26.01.2023.godine donesena je Odluka o utvrđivanju javnog interesa za realizaciju projekta "Toplifikacija Pljevalja, za čista i topla Pljevlja".

Ovom odlukom je urađen najveći korak na realizaciji projekta na kojem nije ništa rađeno u prethodnih 40-tak godina, kategoričan je Sekulić.

Smatra da će ova odluka olakšati administrativne korake i postupke u vezi eksproprijacije zemljišta, procjene uticaja na životnu sredinu, dobijanja saglasnosti, dozvola i sl.

- Očekuje se da će ova odluka pomoći realizaciji projekta u dinamičkom smislu i skratiti planirano dinamičko vrijeme koje se projektuje zbog administrativnih rokova za oko devet mjeseci do godine dana, ali najvažnije ona garantuje realizaciju istog. Sekulić takođe podsjeća da je Vlada Crne Gore, kroz aktivnosti re-

sornih Ministarstava i Uprave za kapitalne projekte, koja je potpisnik Ugovora o realizaciji projekta sa EPCG AD Nikšić, pokrenula aktivnosti na potpunoj finansijskoj podršci projektu kroz kapitalni budžet Crne Gore.

Sama opština Pljevlja, kao potpisnik memoranduma o razumjevanju sa EPCG i Upravom za javne radove (sada Uprava za kapitalne projekte), je nakon ove odluke Vlade, pokrenula aktivnosti na pripremi i izradi projektne dokumentacije za sekundarnu mrežu toplifikacije Pljevalja, što prestavlja zaokruženje cjelokupnog projekta i napokon, koordinisane aktivnosti na realizaciji cjelokupne toplifikacije grada.

- Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić će, kao društveno odgovorna kompanija, i u narednom periodu pratiti stanje za zagađenjem vazduha u Pljevljima, u kojem se nalazi najvažniji energetska objekat u Crnoj Gori-TE Pljevlja i pomagati građanima, kroz realizaciju kratkoročnih mjera i najvažnijih dugoročnih mjera za smanjenje zagađenja vazduha, a to su realizacija kapitalnih projekata Ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja i Toplifikacije Pljevalja, zaključuje Veselin Sekulić za naš list.

Obilazak MHE "Rijeka Mušovića"

IZVRŠNI DIREKTOR EPCG NIKOLA ROVČANIN OBIŠAO MHE RIJEKA MUŠOVIĆA

Planirana rekonstrukcija vrijedna 1,3 miliona eura

Marija Vukotić

Predstavnici EPCG na čelu sa izvršnim direktorom Nikolom Rovčaninom i predsjednikom opštine Kolašin Vladimirom Martinović nedavno su obišli mHE Rijeka Mušovića i sagledali trenutno stanje ovog postrojenja. Ovom prilikom prvi čovjek izvršnog menadžmenta najavio je da u okviru razvojnih projekata kompanije planirana rekonstrukcija ove mHE u naredne dvije godine. Vrijednost ovog projekta je oko 1,3 miliona, što će doprinijeti povećanju snage same elektrane i njenoj modernizaciji, ali i povećanju pogonske spremnosti i produženju radnog vijeka elektrane. Mala hidroelektrana u kolašinskom selu Rijeka Mušovića

u maju će obilježiti 73 godine rada. Zbog njenog historijskog značaja, jer je jedna od najstarijih, zavređuje nova ulaganja kao što je ovom prilikom Rovčanin.

Elektrana je, nakon izgradnje, imala zadatak da podrži privredu sjevera Crne Gore, kao i da građanstvu omogući komforan život, a tu se prije svega misli na obezbjeđivanje rasvjete. Od 1950. do danas elektrana nije imala značajnija investiciona ulaganja kada je u pitanju primarna oprema, tako da je ona praktično jedan tehnički muzej. Najinteresantniji dio predstavljaju hidromehanička i hidrodinamička oprema - objašnjava izvršni direktor EPCG.

Planirana godišnja proizvodnja ove mHE je 3,5GWh, dok je, poređenja radi,

planirana proizvodnja elektro energije na nivou EPCG oko 3.150GWh.

Jasno je da je učešće mHE u Rijeci Mušovića, u ukupnoj proizvodnji na gotovo zanemarivom nivou. Međutim, energetska kriza, koja prijete evropskom tlu u posljednje vrijeme, kao i gašenje elektrana koje koriste fosilna goriva daju značaj i ovakvoj vrsti objekata. Ukoliko uzmemo prosječne cijene na berzama električne energije tokom protekle godine, vidimo da ova elektrana proizvede količine energije čija je vrijednost oko 700.000 eura, što nije zanemarivo. Treba naglasiti da su razvijene zemlje valorizovale svoje hidropotencijale još prije nekoliko decenija, ne samo za izgradnju kapitalnih objekata, već i za male hidroelektrane - kazao je

Rovčanin.

REKONSTRUKCIJOM 100 ODS TO VIŠE STRUJE

Prvi čovjek izvršnog menadžmenta kazao je da je urađen idejni projekat koji podrazumijeva rekonstrukciju mašinske zgrade sa ugradnjom novih agregata, što podrazumijeva novu hidromehaničku i hidrodinamičku opremu kao i novi sinhroni generator.

Biće izvršena i rekonstrukcija i ugradnja nove opreme za sopstvenu potrošnju elektrane. Pored toga, obim planiranih radova podrazumijeva i rekonstrukciju na dovodnom sistemu, počevši od vodozahvata preko dovodnog kanala i vodostana, kao i cjevovoda čija je dužina 430 metara - kazao je Rovčanin. Sa planiranom rekonstrukcijom očekuje se povećanje proizvodnje od 100 odsto na godišnjem nivou uz sigurnost i pouzdanost pogona. Pogon u rijeci Mušovića, nakon pet godina, odnedavno radi u tri smjene.

Predsjednik opštine Kolašin Vladimir Martinović kazao je da će Opština odraditi sve što je u njenoj nadležnosti da se realizuje rekonstrukcija koja je u interesu EPCG, građana i države. Na obostrano zadovolj-

Izgradnja

Zajedničkim radom dobrovoljnih omladinskih brigada iz Kolašinskog, Bjelopoljskog, Ivangradskog i Andrijevačkog sreza, započela je s proljeća 1949. godine izgradnja hidrocentrale „Rijeka Mušovića“. Na izgradnji ove hidroelektrane radili su i brojni stručnjaci iz drugih krajeva ondašnje Jugoslavije. Tokom prvih mjeseci rada, podignuta je zgrada za smještaj mašina hidroelektrane, duga 23, a široka 10 metara. Najteži zadatak radnika u Rijeci Mušovića u 1949. godini sastojao se u postavljanju 45 vodovodnih cijevi na dužini od 500 metara. Ove cijevi su omogućile pad Ljevađe od 168 metara i pokretanje tri velike turbine. Svaka cijev bila je teška dvije tone. Nosili su ih i spajali, bez ikakvih pomagala. Mnogi problemi su savladavani uprkos velikim hladnoćama praćenim padavinama. Zbog podizanja brane radilo se, u decembru 1949, u vodi dubokoj pola metra. Velike su nade polagane u snagu hidroelektrane u Mušovića Rijeci, koja je u decembru 1949. dobila naziv „Narodni heroj Savo Mašković“. Ona je trebalo da podstakne razvoj drvne industrije, rudarstva i građevinarstva u sjevernoj regiji Crne Gore, a njenim stanovnicima da obezbijedi električno osvjjetljenje. Od prenosa električne energije sa ove elektrane zavisila je perspektiva drvnog kombinata u Mojkovcu, dinamika radova u rudniku Brskovo, kao i pokretanje mašina u raznim radionicama.

stvo dogovorena je stručna saradnja između Opštine Kolašin i EPCG kako bi došli do dogovora u rješavanju pravno-imovinskih odnosa. Država se mora uključiti u sporno uknjižavanje puta koji vodi do ove mHE saglasni su predstavnici EPCG i Opštine

Kolašin. Predsjednik opštine Kolašin Vladimir Martinović je izrazio zadovoljstvo što je rukovodstvo EPCG nakon toliko godina obišlo jednu od najstarijih mHE, a Opština će u okviru svojih mogućnosti učiniti sve da mHE nastavi sa radom.

Radovan Đukanović

HE "PERUĆICA" RADI PUNIM KAPACITETOM:

Plan za januar prebačen za 27 odsto

Pogonska spremnost proizvodnih agregata i ostale opreme je na maksimalnom nivou, a zahvaljujući obilnim padavinama, posebno u drugoj polovini januara, nastavljeno je sa maksimalnom proizvodnjom, što je kao rezultat dalo proizvodnju od preko 150 GWh ili 27% više od plana, kaže izvršni rukovodilac podružnice Radovan Đukanović

Tatjana Knežević Perišić

Nakon protekle, turbulentne energetske godine, proizvodni rezultat HE "Perućica" je bio daleko ispod plana, na svega oko 60 %, da bi padavine, krajem novembra i tokom decembra značajno popravile rezultat, tako da smo godinu završili sa 78 % ostvarenja godišnjeg plana, rezimira proizvodne rezultate rada prvi čovjek hidroelektrane.

Đukanović dodaje kako su decembarске kiše doprinijele, da sa dobrom proizvodnjom, krenu u Novu godinu, a sa obilnim padavinama, koje su počele oko petnestog januara, nastavljena je maksimalna proizvodnja električne energije do kraja mjeseca, što je kao rezultat dalo preko 150 GWh ili 27% više od plana!

Zoran Šljukić, glavni direktor za operativno upravljanje

Zoran Šljukić

- Sa zadovoljstvom mogu reći, da je pogonska spremnost proizvodnih agregata i ostale opreme na maksimalnom nivou, što potvrđuju prethodno navedeni proizvodni rezultati u dvomjesečnom kišnom periodu, kada smo najveći broj dana radili sa maksimalnom snagom, kaže Đukanović.

- Tokom januara smo imali pune ruke posla, zbog obilnih padavina, ali moram reći da su vremenske nepogode donijele i probleme; trebalo je sistem održati spremnim, posebno dovodnih organa, proizvodnih agregata i postrojenja, ali smo uz dobru organizaciju i stalnu ažurnost zaposlenih na svim pozicijama, uspjeli održati maksimalnu raspoloživost i pouzdanost, dodaje Đukanović.

Podsjeća da je tako početkom četvrte sedmice januara, došlo do preliva akumulacija Krupac i Slano, pa je, uz velike dotoke rijeke Zete, došlo do ubrzanog punjenja retenzije Vrtac, koja je takođe bila blizu preliva:

- Sve ovo je izazvalo zabrinutost mještana, u naseljima Štedim, Kličevo, Straševina i Ozrinići tako da smo bili u punoj pripravnosti i stalnoj komunikaciji sa menadžmentom Elektroprivrede kao i sa Direktoratom za zaštitu i spašavanje MUP-a, PJ Nikšić i sa Sekretarijatom za vanredne situacije opštine Nikšić; tada je došlo do prestanka padavina i smanjenja dotoka, kao i pada temperature, koji je spriječio naglo otapanja snijega na našem slivnom području, tako da je sada situacija stabilna i pod punom kontrolom.

Očekivanja za prvi kvartal su optimistična:

- S obzirom da u februar ulazimo sa punim akumulacijama Krupac i Slano, sa 50 odsto vode u retenziji Vrtac i dotokom oko 100 MW, za očekivati je da ćemo, uz prosječne padavine, prvi kvartal završiti sa planiranom proizvodnjom, a nadam se i preko plana. Lijepo je kada godina krene dobro, jer je mnogo veća vjerovatnoća da se dobro i završi, naglašava Đukanović.

- Pored uobičajenih i redovnih aktivnosti, već se okrećemo obavezama u tekućoj godini, prije svega onih koje se tiču realizacije Plana javnih nabavki roba, radova i usluga, koji je objavljen polovinom januara, dakle, počinjemo sa pripremom specifikacija, zahtjeva za nabavkama i njihovim daljim realizacijama nakon odobravanja, zaključuje Radovan Đukanović.

Odbor direktora EPCG je, na nedavnoj sjednici, imenovao inženjera elektrotehnike Zorana Šljukića, za glavnog direktora za operativno upravljanje. Po važećoj sistematizaciji, Glavna direkcija za operativno upravljanje je u prvoj liniji menadžmenta, a sastoji se od tri operativne i jedna funkcionalne cjeline: FC Proizvodnja, Direkcija za razvoj i investicije, Direkcija za obnovljive izvore energije i Direkcija za upravljanje energijom.

Šljukić je svoj radni vijek počeo u našoj kompaniji 2009.godine kao inženjer za DCS-tehnički sistem upravljanja, da bi, dvije godine kasnije, postao glavni inženjer

za TSU; radio je na unaprjeđenju Sistema regulacije i vođenja bloka TE Pljevlja, u realizaciji projekta proširenja DCS na postrojenja dopreme uglja i mazutne stanice, poslovima smjenskog inženjera, a od oktobra 2019.godine, član je projektnog tima za realizaciju projekta izgradnje mHE Otiševići. Od jula 2021. je rukovodilac sektora za eksploataciju u TE Pljevlja.

Rođen 1985.u Pljevljima, do imenovanja na novo radno mjesto, posao je obavljao u ovom gradu. Kao glavni direktor za operativno upravljanje, vršiće poslove organizacije, koordinacije i kontrole obavljanja djelatnosti operativnih cjelina Glavne direkcije.

ZORAN IVANOVIĆ, OPERATER ZA ODNOS SA KUPCIMA,
DOBITNIK NAGRADE ZA NAJBOLJEG RADNIKA

Tri decenije sa jednakim žarom i zadovoljstvom dolazim na posao

” Ako je tačno, a jeste, da je čovjek bogat koliko ima prijatelja, onda sam ja veoma bogat čovjek

Marija Vukotić

Vrijedan druželjubiv, pozitivan energičan, iskren – tako kolege opisuju Zorana Ivanovića operatera za odnose sa kupcima u OJ FC Snabdijevanje Kolašin koji u Elektroprivredi radi od 1992. godine.

Njegovo iskustvo i znanje su dragocjeni. Da u svom radu ne daje sve od sebe ne bi bio srećan kaže Zoran. Tri decenije duboko i iskreno je posvećen svom poslu, a da se trud i rad poštuje u najjačoj kompaniji u Crnoj Gori evidentno je iskren je Zoran, koji je prošle godine dobio priznanje za najboljeg radnika. Iako je dao veliki doprinos u ostvarivanju poslovnih rezultata nije očekivao nagradu, ali ipak kaže da ne vjeruje da ima čovjeka kojeg jedno ovakvo priznanje ne bi obradovalo.

– Ja mislim da i ne postoji veće i ljepše priznanje i nagrada od one koju čovjek dobije za rad, pogotovu kad dolazi od onih sa kojima radi. To je, međutim, i veliko breme i obaveza koju dobitnik mora stalno pravdati, dokazivati da je ono došlo u prave ruke – kaže Zoran.

U Elektroprivredi je više od 29 godina, nakon završene elektrotehničke škole, dobio je zaposlenje u Elektrodistribuciji u Kolašinu. Imao je tada samo 19 godina.

– U međuvremenu sam u one ratne 92. i 93. godine odslužio vojni rok i od tada skoro tri decenije radni vijek provodim u Elektroprivredi Crne Gore, priča Zoran, a to kako kaže najbolje govori šta misli o svom radnom mjestu i firmi u kojoj je.

– Da nije tako, sigurno ne bih ostao i proveo najljepše godine života, uprkos tome što sam imao više prilika i vrlo ozbiljnih i primamljivih ponuda da promijenim radno mjesto. Ako me zdravlje posluži, ovako kako sam dočekao ovo veliko priznanje, nadam se da ću, vjerujem zasluženo, u EPCG dočekati i penziju.

Radno okruženje je za Zorana motivirajuće, sa kolegama ima izuzetan odnos, a kako kaže najljepše je kad se ljudi međusobno vole, cijene i uvažavaju, jer tada je i poslovni uspjeh zagarantovan. Zoran kaže da su uslovi dobri, sigurno uvijek mogu biti bolji, ali onaj ko hoće i želi da radi dobro zna da se i uslovi stižu i poboljšavaju radom. Bez dobrog rada i rezultata nema ni boljih uslova za rad. Svaki posao ima svoje pozitivne i negativne strane, a naročito ovaj kakav je operater za odnose sa kupcima gdje se radi sa strankama. Teško da može proći i jedan dan bez nekog problema. No, ako čovjek ima volje

i strpljenja, nema nerješivih problema, kaže Ivanović. Posao kojim se bavi sve ove godine zahtjeva određenu dinamiku, a o nekom sistemskom radu može se govoriti samo načelno. Zoran kaže da je svaki radni dan novi izazov. Tu nema šablona, jer se svakodnevno srećaš sa novim ljudima i novim problemima i u tome je, koliko god ti problemi katkad bili teški i ljepota posla kojim se bave ljudi zaposleni na ovoj ili sličnim pozicijama.

Kada govori o izazovima, radnom danu, problemima naš kolega kaže da su najveći, praktično i jedini pravi problemi ” potrošači”.

– U ovom težem i oskudnom vremenu, nažalost, mnogi ljudi jedva sastavljaju kraj s krajem i izdatak za struju je za, mnoge, preteško breme. Nekad zaista nije lako naći rješenje, uspjeti da ispuniš obavezu koju ti nameću propisi i pravila firme i da pomogneš potrošaču da nekako ispuni svoju obavezu. Uz sve to, Kolašin je mali i za ove godine ja sam upoznao, lično, svakog korisnika, znam njegovu situaciju i platežnu moć. Nije zaista lako postići taj balans, ali se na sve načine trudim da se ispred mog šaltera niko ne vrati ljut i nezadovoljan, ali i da to ne postignem na uštrb i štetu firme – objašnjava Zoran.

Kada se radi sa ljudima ima i dosta neobičnih situacija, događaja za pamćenje, anegdota, pa za naš list Ivanović otkriva da toga ima gotovo svakodnevno, ali mu se ovo čini ilustrativno za posao koji radi. Priča naš kolega kako je jedno jutro počeo radni dan.

– Banuše kod mene u kancelariju dva potrošača. Jedan još s vrata navalio s pitanjima, po pet puta mu strpljivo, koliko najviše mogu, objašnjavam jednu te istu stvar. Onaj drugi čuti, ne progovara. U jedno doba, kad je valjda i njemu predosadilo, uhvati se za kvaku i veli: ”Zorane, kad rudare prate u jamu svi im kažu: Srećno! Srećno i tebi i neka ti je Bog na pomoć, doći ću ja drugi dan...” Ode čovjek i ne kaza zašto je dolazio, a onaj drugi tek tada, po prilici, shvati da je „pregnao” – slikovito ispriča Zoran.

– Iskustva su raznovrsna i svakojaka, ali je uvjeren da su, u suštini, ljudi dobri i razumni, pogotovu ako im pokažeš da ih poštuješ i razumiješ njihove nevolje i tada sve postaje razumnije, lakše i iskrenije.

Kada svoj radni vijek provodite u dobrim odnosima sa ljudima i kada kolege i kolegice imaju riječi hvale za vas onda se kaže da ste dobar čovjek i dobar radnik.

Za Zorana to kažu i kolege, a on dodaje da bi se posao i radni zadatak mogao lakše obavljati od velikog je značaja i odnos sa kolektivom. Kada govori o rezultatima oni su vidni i jasni. FC Snabdijevanje Kolašin od 2005. godine do danas je stalno ispunjenom planu naplate tako da je lije-po biti među najboljima.

O svom poslu Zoran priča ponosito, lije-po, ispunjeno.

– Ako je tačno, a jeste, da je čovjek bogat koliko ima prijatelja, onda sam ja veoma bogat čovjek. Kroz ovaj posao sam stekao brojne prijatelje, pa i kumove, i to smatram najvećom nagradom. To čini da i poslije 30 godina sa jednakim žarom i zadovoljstvom dolazim na posao, a to je više nego sreća – zaključuje Ivanović.

Za sebe kaže da je i srećan čovjek prije svega to misli i kada govori o porodici. Otac četvoro zdrave i uspješne djece kaže da je prezadovoljan sa tri kćerke i sinom. Jedna kćerka je magistar crnogorskog jezika, druga elektro inženjer, sin je diplomirani ekonomista, a treća ćerka je tek u

osnovnoj školi. Trudi se da ih usmjerava na vrijednosti u koje i sam vjeruje, a to su: poštenje, ljubav prema životu, radu i drugim ljudima. To ga ispunjava i daje mi elan i za posao i za aktivnosti van posla, a kad vidi da je to uspio prosto osjeti ispunjenje koje je teško opisati. Kao srećan porodični čovjek vodi i sređen život. Ima hobije, bavi se ribolovom, član je Streljačkog društva Berane, a posebna pasija mu je knjiga. Ima solidnu biblioteku u kojoj zasebno mjesto imaju knjige na kojima je potpis i posveta autora. To ga čini ponosnim i kaže da svaki slobodan trenutak koristi da čita. Naročito voli romane, a trenutno čita knjige Buda Simonovića. Kako kaže sve mu to pruža unutrašnji mir i ispunjava um pozitivnim mislima. Čovjek vrijedi onoliko koliko istinski želi da nauči.

– Drago mi je što sam radni vijek proveo u Elektroprivredi. Sa ovom kompanijom sam stasavao i srastao. EPCG je sastavni dio moga života i nikad se nijesam pokajao što sam se našao i toliko dugo ostao u njoj – kaže na kraju Ivanović.

Zoran Ivanović

Sa otvaranja poslovnice u Pljevljima

Vladeta Kankaraš, operater za odnose sa kupcima kaže da je zadovoljan izgledom nove OJ koja će omogućiti lakše obavljanje poslovnih zadataka. Objekat je urađen, kaže Vladeta kao po zamisli i potrošača i zaposlenih, a sve to utiče na brži napredak u poslovanju. Sa dugogodišnjim radnikom pljevaljskog snabdijevanja saglasna je i koleginja Ivana Goločevac, operaterka koja kaže da je zadovoljna, utisci su sjajni, a lijep i komforan prostor je nešto što utiče na lakše obavljanje zadataka ali i boljeg i bržeg rezultata u poslu.

Ivan Đurišić, referent za logistiku Korisničkog centra kaže da nastavljaju sa razvojnim programima. U prethodnom periodu je urađeno mnogo, tako će nastavi

viti i u ovoj godini. Đurišić je istakao da je shodno Projektu adaptacije u prvoj fazi završena kompletna fasadna bravarija, saniran je dio fasade a prizemlje objekta od 196 m² prilagodjen je potrebama FC Snabdijevanje OJ Pljevlja. Pored naplatnog šaltera na raspolaganju su i 4 kancelarija, a urađena je i čajna kuhinja za zaposlene. Ono što ih očekuje u ovoj godini jeste i sređivanje enterijera preostala dva sprata koja će se iskoristiti na profitabilan način o čemu će biti javnost obaviještena dodaje Đurišić. Iz menadžmenta Elektroprivrede ističu da u prethodnom periodu otvorena je i poslovnica na Žabljaku, te da trend osavremenjivanja lokalnih jedinica EPCG će se nastaviti i u ovoj godini. Poslovnice OJ Pljevlja, napominju iz EPCG, shodno ugovoru o poslovno-tehničkoj saradnji, izvodila je građevinska grupa Rudnika uglja Pljevlja.

1 320, koji će koristiti usluge ove poslovnice - rekao je Koprivica i dodao da su Pljevljanci jedni od najredovnijih platiša u državi.

U novom prostoru poslovnice u Pljevljima, kao i u ostalim lokalnim jedinicama FC Snabdijevanje, potrošači mogu da plate račune za utrošenu električnu energiju bez provizije, da potpišu sporazum o dinamici izmirenja duga, Ugovor o snabdijevanju, da podnesu prigovor, promijene ime kupca (vlasnika brojila), kao i da dobiju sve informacije o servisima EPCG - primanje računa elektronskim putem, primanje notifikacije o visini računa putem SMS-a, plaćanje računa putem web portal EPCG bez provizije i slično. Otvaranje poslovnice nove predstavlja olakšanje i zadovoljstvo kako potrošača tako i zaposlenih.

Posle 37 godina provedenih u staroj poslovnici FC Snabdijevanje Pljevlja

OTVORENA JEDNA OD NAJMODERNIJIH POSLOVNICA EPCG

OJ Snabdijevanje Pljevlja u Skerlićevoj 10

Marija Vukotić

Elektroprivreda Crne Gore otvorila je novu, savremenu poslovnice OJ Snabdijevanje u Pljevljima, u Skerlićevoj 10. Građani će imati priliku da u modernom i pristupačnom objektu, na atraktivnoj lokaciji, dobiju sve neophodne informacije.

Poslovnica je urađena po najsavremenijim standardima, a izvršni direktor EPCG Nikola Rovčanin kazao je, prilikom otvaranja, da se nada da će ovaj objekat poboljšati kvalitet usluge svim građanima Pljevlja.

„Novom poslovnicom, koja po prostoru i opremi spada u red naših najmodernijih poslovnih objekata, EPCG nastavlja sa razvojnim programima“ „Uvjerem sam da će korisnici biti zadovoljni kvalitetom usluga, a zaposleni boljim uslovima rada. Nastavljamo sa modernizacijom objekata FC Snabdijevanje, povećanjem nivoa kvaliteta usluga i imovine naše kompanije“, dodao je Rovčanin.

Direktor regionalnog centra Nikšić, Marinko Koprivica, istakao je da se otvaranjem nove poslovnice EPCG unapređuje poslovanje i povećanje zadovoljstva korisnika usluga.

- Potrudili smo se da Pljevlja kao energetske centar Crne Gore dobiju jedan moderan objekat u kome će kupci imati priliku da pored plaćanja računa, dobiju sve neophodne informacije. U Pljevljima imamo 15 138 potrošača u kategoriji domaćinstva, a u kategoriji ostala potrošnja

XXVI VANREDNA SKUPŠTINA AKCIONARA EPCG AD NIKŠIĆ

Usvojen predlog Ugovora o zajmu sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj za izgradnju VE Gvozd

U Nikšić je krajem decembra održana XXVI vanredna sjednica Skupštine akcionara EPCG AD Nikšić. Na osnovu utvrđenog dnevnog reda Skupštine, kojom je presjedavao izvršni direktor, Nikola Rovčanin, razmatrane su tri tačke dnevnog reda.

Glasovima većine akcionara usvojene su sve tri tačke dnevnog reda i to:

1. Predlog odluke o smanjenju osnovnog kapitala Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić po osnovu poništenja sopstvenih akcija. Po osnovu poništenja 8.472.481 sopstvenih akcija nominalne vrijednosti 6.5175 € po akciji, osnovni kapital Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, utvrđen članom 46 Statuta Društva, u iznosu od 769.927.930,0350 €, smanjuje se za 55.219.394,9175 €, i sada iznosi 714.708.535,1175 €.

2. Predlog odluke o izmjenama Statuta Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i utvrđivanje prečišćenog teksta istog, a u skladu sa izmjenama na polju smanjenja osnovnog kapitala. Osnovni kapital Društva je podijeljen na 109.659.921 akciju.

3. Predlog odluke o odobravanju Ugovora o zajmu u iznosu od 82.000.000 € koji Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić namjerava da potpiše sa Evropskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) za potrebe finansiranja realizacije projekta VE „Gvozd“. Takođe, odobren je i Predlog odluke o odobravanju Predloga Aneksa 3 Ugovora članova Društva između EPCG i kompanije „Ivicom Holding GmbH“.

Na pitanje odakle jednog od manjinskih akcionara Goluba Bojanića, kako se došlo do cifre od 82 milion eura, odgovorio je izvršni rukovodilac Direkcije za razvoj i investicije Ivan Mrvaljević. On je pojasnio da je sama cijena projekta VE „Gvozd“ bila procijenjena na 61 milion eura, ali da su se u odnosu na period kada je studija izvodljivosti rađena desile određene promjene cijene materijala na tržištu, te da je sada teško reći koje će biti konačne cifre, prosto su tenderski postupci u toku.

„Mi ćemo vidjeti na kojoj ćemo cifri završiti i da li će to biti 10%, 15 % ili 20

% više od tih planiranih 61 milion eura. To nas definitivno ne brine, jer je najbitnije da projekat što prije krene, tačnije na samo proljeće. Ako su troškovi veći za tih 10 ili 20 %, rekao bih da se u našoj studiji izvodljivosti koristila procjena cijena električne energije, koja se kretala kao osnovna vrijednost na koju je projekat isplativ, tj. gdje je njegov povrat na 13 godina, 55eur/MWh. Ono što danas imate na tržištu jeste da su 3 do 4 puta veće cijene električne energije“, istakao je Mrvaljević i zaključio:

„Ni Elektroprivreda Crne Gore, ni Evropska banka za razvoj nijesmo zabrinuti za isplativost projekta, u potpuno je suprotno. Tu samo postoji taj dio koji je obezbijeđen od sredstava do preostalih 82 miliona. Koja će cifra tačno biti korišćena zavisi od samog tendera, ali najbitnije je da nam je novac dostupan. Mi očekujemo da će sama vrijednost elektrane „Gvozd“ biti do 71 miliona eura. Četiri su tendera, kad dogovorimo i kada potpišemo sva četiri ugovora imaćemo i tu tačnu cifru“.

U sklopu pripreme za raspravu o tački 3, konstatovano je da je dio manjinskih akcionara, uoči održavanja Skupštine, do-

stavio pisano obavještenje o namjeri korišćenja prava nesaglasnih akcionara na otkup akcija ukoliko se Skupština afirmativno izjasni o naznačenoj tački.

Čitajući rezultate glasanja za tačku 3 dnevnog reda, predsjedavajući sjednice Skupštine akcionara, izvršni direktor, Nikola Rovčanin, istakao je zadovoljstvo činjenicom da EPCG nastavlja sa realizacijom razvojnih projekata.

„Čestitam svima na odluci da se sprovede ovaj veoma važan posao za našu kompaniju. Datum za zaključenje Ugovora će se uskoro definisati. To je naša misija, naš plan i naš cilj. Smatram da je ovo jedan veliki doprinos u razvoju naše kompanije te da ćemo kroz dvije godine imati novi energetske objekat, što je važno i sa aspekta aktuelne ekološke rekonstrukcije. Ovo je još jedan u nizu energetskih objekata koje pokrećemo i koje gradimo, što je ogroman napredak, naročito kada se ima u vidu da je EPCG četiri decenije ozbiljno zaostajala u pogledu stvaranja novih kapaciteta. Stoga, ovo što sada radimo treba da služi na ponos i Elektroprivredi i vama kao akcionarima“, naglasio je Rovčanin.

Dragana B. Mijušković

Detalj sa Skupštine akcionara

NIKOLA ROVČANIN, IZVRŠNI DIREKTOR EPCG UČESTVOVAO NA DRUŠTVENO VAŽNIM KONFERENCIJAMA

Obrazovni sistem uskladiti sa potrebama energetike

Prvi čovjek izvršnog menadžmenta EPCG Nikola Rovčanin bio je nedavno učesnik serije predavanja koja se tiču energetike, ulaganja i obrazovanja mladih kadrova za potrebe ovog sektora. Budući da će Crna Gora biti veliko energetske gradilište, imajući u vidu veliki broj planiranih investicija u sektoru energetike, mora se razmišljati o apsorbiranju velikog broja radnika, srednjoškola i visokoobrazovnog kadra. O ovoj temi govorilo se u okviru konferencije „Javno-privatno partnerstvo za kvalitetno stručno obrazovanje“ u organizaciji Ministarstva prosvjete. U okviru panel diskusije „Efikasno javno-privatno partnerstvo u obezbjeđivanju kvalitetnog učenja uz rad – korak naprijed“, koje je realizovano

u saradnji ambasade Austrije, Privredne komore Crne Gore i Centra za građansko obrazovanje Rovčanin je istakao značaj ove teme. U obraćanju prisutnima, akcentovao je važnost partnerstva koje treba da postoji između javnog i privatnog sektora, a sve u cilju stvaranja kadrova za potrebe privrede, pogotovo energetske sistema. EPCG godinama podržava školovanje stručnog kadra, neophodnog za funkcionisanje kompanije, a takva podrška biti nastavljena i u narednom periodu, kaže Rovčanin.

EPCG godinama učestvuje u sprovođenju programa za stručno osposobljavanje, a kako je, prema riječima izvršnog direktora, budućnost energetske sektora u investiranju u obnovljive izvore energije

je, neophodno je ulaganje u obrazovanje kadra, koji bi mogao kvalitetno da obavlja poslove u domenu „zelene tranzicije“.

Potreba za bližom saradnjom između svijeta obrazovanja i rada, ali i obezbjeđivanje konkurentne radne snage na savremenom tržištu jedna je od ključnih tema današnjice, pa je zbog takvih potreba, kako kaže Rovčanin, naša kompanija orjentisana ka tome da sa stručnim ljudima realizuje sve potrebne razvojne projekte neophodne za privredni i ekonomski razvoj Crne Gore.

ROVČANIN NA TRADICIONALNOM STUDENTSKOM FORUMU

- Crna Gora je trenutno energetske izuzetno stabilna - kazao je Nikola Rovčanin na sedmom po redu Studentskom forumu organizovanom na Ekonomskom fakultetu.

- Iako energetska kriza traje EPCG se nije odlučila za povećanje cijene električne energije, što Crnu Goru čini jednom od rijetkih država koje to nijesu učinile - naglasio je izvršni direktor Elektroprivrede Crne Gore Nikola Rovčanin. Rovčanin je opširno govorio o energetske krizi, mjerama štednje, ali i o važnim razvojnim projektima naše kompanije. Istakao je da su u prošloj godini, uprkos krizi, ostvareni izuzetni rezultati u domenu proizvodnje i stepenu naplate, što najbolje govori o stabilnosti energetske sektora.

Na panel diskusiji Ekonomski rast i razvoj Crne Gore - izazovi javnog i privatnog sektora, Izvršni direktor EPCG govorio je i o obnovljivim izvorima energije (OIE). Podsjetio je na značaj projekata Solari 3000+ i 500+ i Solari 5000+ (70 MW). Rovčanin je ponovio da ulaganjem u zelenu energiju počinje ozbiljna energetska tranzicija.

Studentski ekonomski forum otvorio je dekan Ekonomskog fakulteta Mijat Jocić, a u okviru panela govorili su i Goran Đurović, ministar ekonomskog razvoja i turizma, kao i Admir Šahmanović, državni sekretar za energetiku i saobraćaj.

Marija Vukotić

PROGRAM STRUČNOG OSPOSOBLJAVANJA

U EPCG ove godine 22 visokoškolca

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić i ove godine otvorila je svoja vrata tek svršenim studentima, koji će narednih 9 mjeseci u okviru programa stručnog osposobljavanja praktično usavršavati stečena znanja koja su dobili tokom studija.

Zaključeno je 22 ugovora sa visokoškolicima koji će imaće priliku da se stručno osposobljavaju u našem privrednom društvu u periodu od 15.01.2023. godine do 15.10.2023. godine.

Svi oni su dobili mentore koji će biti odgovorni za njihov rad i osposobljavanje tokom trajanja program.

Gradovi u kojima će pripravnici raspoređeni po različitim Direkcijama društva obavljati stručno osposobljavanje su: Nikšić, Podgorica, Pljevlja, Berane i Bijelo

Polje. Direkcije u kojima će pomenuta lica biti radno angažovana su:

Direkcija za IMS i opšte poslove - 3 lica
Direkcija za obnovljive izvore energije - 4
Direkcija za pravne poslove - 4
Direkcija za razvoj i investicije - 3
FC Proizvodnja - TE "Pljevlja" - 1
Glavna finansijska direkcija - 7

Studijski programi koje su polaznici programa završili su:

Ekonomija - 3
Energetika i automatika - 5
Mašinstvo - 2
Matematika - 1
Menadžment - 1
Menadžment, računovodstvo i finansije - 2

Metalurgija - 1
Pravo - 5

Primjenjeno računarstvo - 2
„Prijavom od strane EPCG za program stručnog osposobljavanja 2023. god. inicijalno je traženo 30 kandidata, od čega smo dobili kao što je navedeno 22 polaznika.“

Svi korisnici programa stručnog osposobljavanja dodijeljeni su nam od strane Uprave za ljudske resurse iz Podgorice elektronski sprovedenim povezivanjem poslodavaca i korisnika, na osnovu prosječne ocjene potencijalnih korisnika i izabranih preferenci pa samim tim mi nemamo uvid u to koliko korisnika je bilo prijavljeno“, saopšteno je iz Direkcije za ljudske resurse.

D.Mijušković

Detalj sa akcije dobrovoljnog davanja krvi

KRAJ GODINE U ELEKTROPRIVREDI OBILJEŽILA AKCIJA DOBROVOLJNOG DAVALAŠTVA KRVI

Prikupljeno 50 jedinica dragocjene tečnosti

Klub dobrovoljnih davalaca krvi Elektroprivrede Crne Gore kraj minule kalendarske godine, tradicionalno, obilježio je velikom akcijom dobrovoljnog davanja krvi

Stefani Eraković

Akcija je bila zuzetno uspješna, zahvaljujući velikom odzivu naših kolega, zaposlenih u Elektroprivredi.

Prikupljeno je 50 jedinica životne tečnosti, a organizatore posebno raduje to što su mnoge mlade kolege prvi put odlučile da budu dio ove humane priče.

Jedan od naših zaposlenih, koji je prvi

put donirao krv je Arsenije Maliković (ICT). Iako je, kako je rekao, imao blagu nervozu neposredno prije akcije, nadvladao je osjećaj humanosti.

- Došao sam na nagovor kolege i druga Novice Dakovića, da prvi put darujem krv, i osjećam se sjajno. Znam da ljudi imaju raznih pitanja u vezi sa ovim, ali evo - ne boli, nije strašno, te predlažem svakome da dođe, da donira krv. Naravno, ko može, ko je zdrav i prav - rekao je Maliković.

Novica Daković, iz tima za upravljanje rizicima, posebno je bio srećan što je doveo još jednog donatora dragocjene tečnosti.

- Drago mi je što je Arsenije nadvladao svoje sumnje i došao da donira krv. Kao i on, pozivam sve građane da daju krv, svoje drage kolege... Ja to činim godinama i osjećaj da time možete nekome da pomognete je nevjerovatan - poručio je Daković.

Za Snežanu Stanišić akcija dobrovoljnog davanja krvi ima poseban lični značaj.

PRO PR GLOBE AWARDS ZA 2022. GODINU

Mitar Vučković među dobitnicima prestižne nagrade

Mitar Vučković, interni komunikacijski stručnjak u Elektroprivredi Crne Gore, Dejan Lučić, stručni saradnik na Univerzitetu Crne Gore, te Amer Ramusović, PR i menadžer za odnose s javnošću Fonda za zdravstveno osiguranje dobitnici su PRO PR GLOBE Awards za 2022. godinu iz Crne Gore.

Kako su precizirali iz direkcije za dodjelu ovih prestižnih nagrada, priznanja će im biti uručena na svečanosti u okviru 20. jubilarnog izdanja PRO PR Konferencije, koja će 5. maja biti održana u Hotelu Jezero na Plitvičkim jezerima.

Nagrade za 2022. godinu dobilo je 25 renomiranih stručnjaka u oblasti odnosa s javnošću iz 12 zemalja širom svijeta.

"PRO PR GLOBE Awards jedini je program nagrađivanja pojedinaca, koji svojim radom doprinose boljoj percepciji pozicioniranja profesije odnosa s javnošću na globalnom, regionalnom i lokalnom

nivou. Od 2017. godine, PRO PR GLOBE Awards jedini je program dodjele nagrada u kojem pobjednike nominuju i četiri svjetske komunikacijske asocijacije: International Public Relations Association (Međunarodna asocijacija za odnose s javnošću) - IPRA, International Communication Consulting Organisation (Međunarodna organizacija za komunikacijsko savjetovanje) - ICCO, The Public Relations and Communications Association (Asocijacija za odnose s javnošću i komunikaciju) - PRCA i Chartered Institute of Public Relations (Ovlašteni institut za odnose s javnošću) - CIPR", podsjećaju iz direkcije nagrada.

U sklopu PRO PR GLOBE Awards, biće dodijeljena i priznanja PRO PR Vision City, PRO PR Vision Manager i Infigo Award za poseban doprinos razvoju upravljanja komunikacijama.

M. Vuković

Mitar Vučković

Za eksploataciju kupljeno još preko 150 hektara zemljišta

Detalj iz rudnika uglja

Pljevaljski Rudnik uglja kupio je kompletnu imovinu nekadašnje zemljoradničke zadruge Doganje, u kojoj je prošle godine na zahtjev Poreske uprave uveden stečaj.

Izvršni direktor Rudnika Milan Lekić kazao je da su kupili više od 150 hektara zemljišta za 1,38 miliona eura, odnosno 0,86 eura po metru kvadratnom.

U Rudniku tvrde da je osnovni razlog kupovine imovine eksploatacija uglja sa 13 hektara površine koja se nalazi u Pljevaljskom polju, a koja je bila vlasništvo

Agrokoperative Doganje.

"Svakako smo morali kupiti oko 13 hektara zemljišta u Pljevaljskom polju. Kupovina 150 hektara zemljišta koštala je Rudnik uglja, maltene, isto kao što bi nas koštala kupovina 13 hektara u postupku eksproprijacije", kazao je Lekić. Lekić tvrdi da kupljeno zemljište neće opteretiti poslovanje Rudnika uglja, iako se na njega mora plaćati porez na nepokretnosti.

"Na kupljenom zemljištu postoji izvjesna količina drvene mase koja uveliko prevazilazi poreske obaveze za najmanje 10

godina. Postoji drvna masa čiji godišnji prirast, prema određenim računicama, pokriva godišnje troškove poreza na imovinu. Dakle, sve ostalo, pored eksploatacije uglja, što budemo radili - predstavljaće čist profit", istakao je Lekić.

U Rudniku smatraju da su kupovinom zemljišta od nekadašnje zemljoradničke zadruge napravili dobar posao, s obzirom na to da su ranije zemljište na tom prostoru, zbog napredovanja rudarskih radova, otkupljivali po cijeni od osam eura po metru kvadratnom.

U 2022. najniži nivo gubitaka

Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS) završio je prethodnu godinu sa nivoom gubitaka na mreži od 11,62 odsto, što je 0,77 procentnih poena niže u nego 2021. i ujedno najniži godišnji nivo gubitaka ikad izmjeren u elektrodistributivnom sistemu Crne Gore.

Iz CEDIS-a su saopštili da je kontinuitet smanjenja gubitaka nastavljen i u decembru, tokom kojeg je takođe zabilježen rekordno nizak nivo od 13,03 odsto, što je čak 1,36 procentnih poena manje u odnosu na isti period 2021. godine.

„Suzbijanjem gubitaka na mreži umanjena je i ukupna količina električne energije koja je potrebna za pokrivanje gubitaka i to za 22,29 hiljada MWh u odnosu na 2021. godinu, čija vrijednost na referentnoj HUPX berzi za navedeni period iznosi oko šest miliona eura“, navodi se u saopštenju.

Rukovodilac Sektora za mjerenje, Vaso Zeković, kazao je da se dosljednim korišćenjem postojećih softverskih sistema Bilinga i sistema za daljinsko očitavanje i kontrolu (AMM) obavlja detaljna analiza i logička kontrola tokova snaga, gubitaka po trafionima i prikupljenih podataka sa mjernih mjesta, na osnovu kojih ciljno šalju ekipe u organizovane kontrole.

„Preduzete aktivnosti daju izuzetne rezultate, tako je ušteda u odnosu na 2021. godinu šest miliona eura, dok je u odnosu na 2020. godinu ostvarena ušteda od

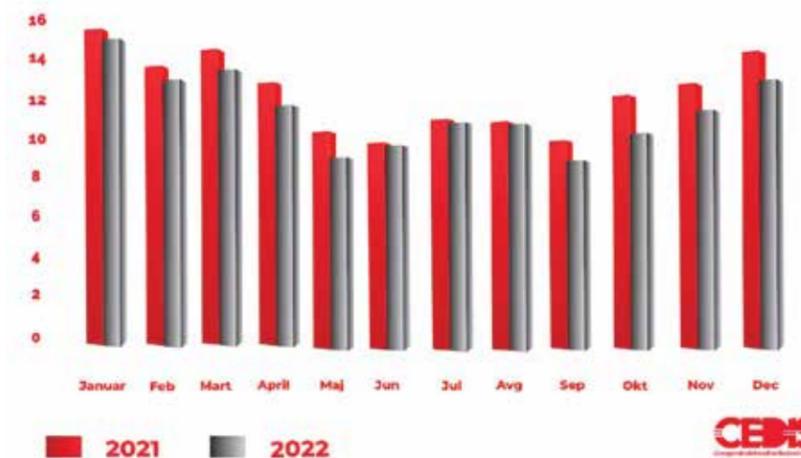
37,78 hiljada MWh, čija je vrijednost oko deset miliona na referentnoj HUPX berzi. Dakle, uparivanjem postojećih naprednih sistema i kontinuiranih akcija na terenu, formiran je mehanizam koji će nesumnjivo doprinijeti daljem smanjenju gubitaka, odnosno pronalazaženju i onemogućavanju neovlašćenog korišćenja električne energije“, saopštio je Zeković.

Procenat gubitaka za prošlu godinu od 11,62 odsto ostvaren je i pored povećanja potrošnje električne energije od četiri odsto u odnosu na 2021. godinu.

Radi preciznijeg sagledavanja postignutih rezultata, iz CEDIS-a su kazali da bi u odsustvu aktivnosti na suzbijanju neovlašćene potrošnje na mreži, povećanje preuzete energije pratila stagnacija ili povećanje gubitaka, dok je dosljednim sprovođenjem aktivnosti postignuto suprotno kretanje.

CEDIS će, kako su poručili njegovi predstavnici, i u narednom periodu podjednako energično koristiti sve raspoložive resurse za što efikasnije suzbijanje neovlašćene potrošnje električne energije.

CEDIS je prethodnu godinu zaključio sa nivoom gubitaka na mreži od 11,62 odsto, što je za 0,77 procentnih poena niže u odnosu na 2021. godinu i ujedno predstavlja najniži godišnji nivo gubitaka ikad izmjeren u elektrodistributivnom sistemu Crne Gore.

Prođuće se dozvole za rad TE?

Sekretarijat Energetske zajednice je spreman da saslušati za-padnobalkanske vlade i kompanije koje zahtijevaju da im se odobri odlaganje zatvaranja velikih ložišta na uglj, izjavio je di- rektor Artur Lorkovski. On je potvrdio da se radi o termoelektra- nama koje su već trebalo da budu zatvorene ili im ističe 20.000 radnih sati, koje su dobile kroz takozvani "optaut" mehanizam.

(Balkangreenenergy.net)

Počela izgradnja bugarske dionice gasovoda sa Srbijom

U Bugarskoj je započela izgradnja bugarske dionice gasovoda sa Srbijom, koji će biti alternativa postojećoj gasnoj interkonek- ciji između dvije zemlje. Ukupna dužina gasovoda je 170 kilome- tara, a od toga u Srbiji, gdje je gradnja počela prije godinu dana, 109 kilometara, a kapacitet je 1,8 milijardi kubika.

(Balkangreenenergy.net)

Hrvatska objavila javne pozive za gradnju 250 MW iz OIE

Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Hrvatske objavilo je javne pozive za dodjelu energetske odobrenja za gradnju 14 solarnih elektrana i jednog vjetroparka, ukupne snage od oko 250 MW. Najveću snagu trebalo bi da ima elektrana Sutina - 45 MW. Snaga vjetroparka Bradarića kosa, za koji se takođe daje odobrenje, je 72 MW. Prošle godine su izdata energetska odobren- ja za 700 MW.

(Balkangreenenergy.net)

Srbija dobija vjetropark "Krivača"

„Krivača“ je prvi vjetropark koji će biti izgrađen u istočnoj Srbiji, na teritoriji opštine Golubac. Prostiraće se na 56 km², sa kapacitetom od 105,6 MW. Vjetroturbine će isporučiti njemačka Nordex grupa, jedan od najvećih svjetskih proizvođača. Čak 22 vjetroturbine, godišnje će proizvoditi 310 GWh zelene električne energije. Prema procjenama, to će biti dovoljno za snabdijevanje oko 75.000 domaćinstava i smanjenje emisije CO₂ za oko 115.000 tona godišnje.

(Balkangreenenergy.net)

Slovenija: Gradiće se reverzibilna HE od 440 MW

Projekat reverzibilne HE Kozjak u Sloveniji od 440 MW, uklju- čuje postavljanje dalekovoda od 400 kW, dužine 18 km. Inače, Avče, jedina reverzibilna HE u Sloveniji, ima snagu od 185 MW za proizvodnju električne energije i 180 MW u pumpama. Slo- venci su već pustili u pogon dio od 2,5 MW solarne elektrane na obali kanala između svojih HE Zlatoličje i Formin. U planu je izgradnja još 28 MW. Državna EP planira da instalira još jednu SE od 10 megavata na nekadašnjoj deponiji u Mariboru, kao i vjetroparkove Ojstrica (10,4 MW), Paški Kozjak (21,6 MW) i Ro- gatec (14,4 MW, sa ukupno 13 turbina).

(Balkangreenenergy.net)

NE Krško 2 bi mogla da bude u funkciji 2035.

Drugi blok u nuklearnoj elektrani Krško mogao bi da bude pu- šten u rad 2035. godine, najavljuje slovenački operator elektrane GEN Energija. Slovenačka vlada je izdala ekološku saglasnost da se radni vijek prvog i za sada jedinog reaktora u nuklearnoj elektrani Krško produži do 2043. Drugi blok će koštati između 5 i 6 milijardi eura, a kapacitet iznosi 1,1 gigavata. Projektovana godišnja proizvodnja električne energije 8.800 GWh, a predviđeni je radni vijek reaktora 60 godina.

(Balkangreenenergy.net)

Albanija: Aukcija za OIE

Albanija će, na predstojećoj aukciji za električnu energiju iz VE, dodijeliti ugovore za 200 MW snage, a do kraja godine će biti održano nadmetanje za proizvodnju iz SE, sa ukupnim kapacite- tom 200 MW. Početak izgradnje hidroelektrane Skavica odložen je za novembar, koštaće 500 miliona eura, dok je rok za izgrad- nju pet godina.

(Balkangreenenergy.net)

Kosovo: Instalacija prvog solarno-termalnog sistema u regionu

Najveći sistem za korišćenje solarne energije za proizvodnju toplotne energije na Zapadnom Balkanu biće izgrađen na Koso- vu. Zasad postoji samo jedan takav sistem i to u Pančevu, ali je kapacitet mnogo manji. Veliki solarni termalni projekti su ocije- njeni kao odlično rješenje za dekarbonizaciju daljinskih sistema grijanja i smanjenje zagađenja vazduha. Instalacija je vrijedna više od 80 miliona eura; EU će podržati i projekat solarne elek- trane od 100 MW za Kosovsku energetske korporaciju (KEK).

(Balkangreenenergy.net)

SAD: 2024. počinje serijska proizvodnja gvožđe-vazduh baterija

Baterije na bazi gvožđa i vazduha (iron-air batteries) razvio je startap Form Energy; njihova baterija, u poređenju sa liti- jumskom, deset puta je jeftinija, potrebno joj je gvožđe kojeg ima u izobilju u svijetu, može da čuva energiju duže i bezbjed- nija je, tačnije nije tako lako zapaljiva. Jedinu nedostatak nove tehnologije je da ne može da zamijeni litijum u laptopovima ili telefonima, ali zato može da obezbijedi struju u kontinuitetu od 100 sati, što je mnogo više od litijumskih, koje obezbjeđuju do šest sati. Prva fabrika biće izgrađena u Zapadnoj Virdžiniji, investicija je teška 760 miliona dolara, dok će pilot postrojenje kapaciteta 1MW/150 MWh biti pušteno u rad već ove godine.

(Balkangreenenergy.net)

EP BiH: Manjak uglja -duplo manje struje za izvoz

Elektroprivreda BiH će proizvesti desetak odsto manje struje u TE, u odnosu na ono što je predviđeno elektroenergetskim bilan- som urađenim prije samo nekoliko mjeseci, a razlog su manje zalihe uglja od planiranih. Manjak od oko 500 GWh u proizvodnji TE, znači i da bi prodaja na tržištu, i izvoz, mogli da budu pre- polovljeni. Prošle godine su TE proizvele 5.900 GWh, a 2023. je projektovano 5.800 GWh.

(Balkangreenenergy.net)

Temperatura okeana 2022. dostigla rekord

Temperatura okeana kontinuirano raste od sredine osamde- setih godina prošlog vijeka. Naučnici navode da je glavni razlog globalno zagrijavanje, odnosno klimatske promjene. Planeta je sada toplija za 1,2 stepena Celzijusa, nego u predindustrijskom dobu. Prošlogodišnje povećanje količine toplote koju je zemlja zadržala, ekvivalentno je stotrukoj svjetskoj proizvodnji elek- trične energije. Okeani su, pri tom, apsorbirali 10 zetadžula (trilijardi džula) više nego prethodne godine. Ta količina energije bi se oslobodila kada bi svaka osoba na Zemlji, svakog dana, koristila po 40 fenova za kosu, po cijeli dan! Nastavimo li svi ovako, Zemlji i čovječanstvu se zaista ne piše dobro!

(Balkangreenenergy.net)

EPCG DONIRALA 62.000 EURA OPŠTOJ BOLNICI NIKŠIĆ
ZA NABAVKU ORTOPEDSKOG OPERACIONOG STOLA

Bolja usluga za građane Nikšića

dr Duška Milatović-Perović

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je donirala Opštoj bolnici Nikšić sredstva za kupovinu ortopedskog stola u vrijednosti od 62.000 eura. Na ovaj način spašeni su brojni životi, a medicinskom osoblju umnogome olakšan i ubrzan rad.

Jedan od prioriteta Elektroprivrede je poboljšanje uslova života svim našim građanima, što naša kompanija svakodnevno i dokazuje, na različite načine.

ZAHVALNOST

VD direktorica Opšte bolnice Nikšić, dr Duška Milatović-Perović zahvalila se Elektroprivredi Crne Gore lično, u ime Opšte bolnice Nikšić i u ime svih građana Nikšića, koji će od ove donacije, naravno, imati i najviše koristi.

- Opšta bolnica Nikšić među svojim zaposlenima ima tri vrlo kvalitetna ortopeda, ali u nedostatku operacionog stola, mnogi pacijenti su morali ići u druge

gradove radi intervencija. Sada više neće biti potrebe da građani Nikšića idu u Podgoricu, Risan i slično, kako bi se operisali - kazala je Milatović-Perović.

Stub koji je bio tu ranije, kako je ispričala Milatović-Perović, otežavao je dobar rad.

- Naši hirurzi su se patili, a sada kada dođe novi stub uslijediće renesansa u radu svih hirurških disciplina. Još jednom se zahvaljujem u ime ustanove i u svoje lično ime, u ime pacijenata koji će sa tim svim imati adekvatnu hiruršku, ginekološku, ortopedsku, urološku intervenciju - rekla je Milatović-Perović.

VIŠENAMJENSKA FUNKCIJA

Načelnik ortopedskog odjeljenja, dr Mitar Šaranović, apsolutno je siguran da će sto biti iskorišćen do maksimuma.

- To će biti značajno jer ćemo moći da realizujemo veći broj operacija nego prethodnih godina, sigurno pet-šest puta. Ranije smo dosta zahvata izbjegavali, nismo mogli da radimo na takvom stolu intervencije ugradnje proteza. Sto mora biti stabilan. Ako se pacijent klima, odnosno ne možemo da ga fiksiramo onda nam

Jedan od prvih pacijenata trudnica od 32 godine

Jedna od prvih pacijentkinja kojoj je urađena intervencija na novom stolu, kako je rekao dr Šaranović, je trudnica, stara 32 godine sa prelomom kuka. - Ona je bila u osmom mjesecu trudnoće i taj prelom je morao operativno da se liječi, u smislu stabilizacije pošto se radi o mladoj osobi, kako bi se kuk sačuvao. S obzirom na to da se operacija radi pod rendgenom, bila bi izložena dodatnom zračenju. Tada su ginekolozi odlučili da se pristupi carskom rezu, da se žena porodi, pa da mi nastavimo da radimo operaciju. Tako je i urađeno. Onda je pacijentkinja premještena na novi ekstenzioni sto. Na ranijem stolu to praktično ne bi bilo moguće ni izvesti, sto je bio labav, pacijent nije mogao da bude adekvatno pozicioniran. Pacijentkinja je dobro, bila je jutros na kontroli. Oporavak teče svojim tokom i nadamo se da ćemo da sačuvamo njen kuk - ispričao je Šaranović.

je i ishod operacije neizvjestan. Ovako su uslovi značajno bolji. Sada možemo pacijenta da stavljamo u položaj koji mi želimo i da radimo - objasnio je Šaranović.

Nova donacija, prema riječima Šaranovića, tiče se i ortopedskog, ali i hirurškog dijela.

- Jer u ortopediji se radi artroskopija, a u tom segment bi mogli da ga iskoristimo. To je značajna donacija, od same

ideje do realizacije projekta. Naš posao je ranije bio onemogućen u punom kapacitetu. Sa ovim stolom je mnogo bolje, te opremom koju smo poručili - dio smo dobili, a dio će nam tek stići. Naši pacijenti su u sigurnim rukama, kako u smislu kvaliteta implanta koji se radi u ortopediji i traumatologiji, tako i tehničkoj potpori koju imamo - ispričao je Šaranović.

Stefani Eraković

Slavka Božović

KOLEGINICA SLAVKA BOŽOVIĆ U PROŠLOJ GODINI DOBILA VIŠE PRIZNANJA

Poezija kao sastavni dio života

Iako je navikla na nagrade, svakoj novoj se jednako obraduje jer to je, kako kaže, potvrda da njene pjesme nađu put do onih kojima u srcu stanuje ljubav i poezija. Riječ je o poetesi Slavki Božović, našoj kolegici koja se i u ovoj kompaniji prema svom poslu odnosi odgovorno i profesionalno. Pored mnogobrojnih obaveza uspijeva da se bavi pisanom riječju, a za stihove često bude i nagrađivana. Njene nagrade teško je zapamtiti, javne nastupe još teže nabrojati, a zahvaljujući njoj upoznajemo se s dešavanjima iz svijeta književnosti širom svijeta, ali i piscima i promoterima lijepe riječi. Slavka Božović je književnica koja vas pozdravlja toplinom, a govori dušom, nedavno je za svoj rad dobila još jedno priznanje. Slavka kaže da je prošla 2022. god. za nju bila veoma uspješna na polju književnosti.

- Donijela mi je veoma značajna Internacionalna priznanja za izuzetnu krea-

tivnost. U kratkom vremenskom periodu pored nagrade iz Italije, dobitnica sam i dva oskara i srebrnom plaketom na Internacionalnim festivalima u Makedoniji, a nagrada za književnu karijeru iz Napulja došla kao je šlag na tortu - kaže naša sagovornica.

Posebna čast je što se našla među osam evropskih autora koji su učestvovali u XXIII književnom izdanju "Između reči i beskonačnosti, a pored pomenutih dobit-

nica je i mnogih drugih priznanja.

Poezija je sastavni dio Slavkinog života. Ona je adrenalin što je pokreće i kada klone, a stih je osokoli da ponosno ustane kaže poetesa. To je njen let bez krila, ples kroz prostor i vrijeme, duhovna hrana i sjeme Slavkinog bitisanja.

Inspiracija se sama po sebi nametne, kaže Slavka. To o čemu će pisati zavisi od raspoloženja. Obično koristi maštu da bi pobjegla od surove svakodnevnice kroz koju manje više svi prolaze. Inspiraciju traži u pogledu, osmijehu, vjetru, u kapi kiše, nebu, oblaku, zraku Sunca, čežnji, nostalgiji za zavičajem, za prošlim vremenima, ma u svemu onome što nas okružuje, što joj u datom trenutku privuče pažnju. Do sada je objavila dvije zbirke "Kofer duše" i "Iskra u oku". Planira i treću knjigu "Koraci nostalgije", koju će promovisati kad to dozvole prilike.

Pjesme Slavke Božović prevedene su na nekoliko svjetskih jezika pa su zbog toga prispjela i brojna priznanja za književne radove kaže Božović. Bez toga ne bi stigla tu gdje je, na svjetskoj književnoj sceni. Dokaz za to je i prestižna nagrada iz Napulja kao i brojna ranija priznanja, medalje i trofeji iz pojedinih Evropskih zemalja u kojima je na međunarodnim festivalima u većini slučajeva nagrađivana prvom nagradom, ponosno ističe pjesnikinja.

Slavka Božović rado posjećuje književne manifestacije i festivale kako u zemlji, tako i van njenih granica. Izuzetan je osjećaj kada su moji nastupi praćeni dugim gromkim aplauzima, jednostavno to su divna iskustva koja nemaju cijenu.

-Obzirom da sam radno angažovana, na moja putovanja utiču brojni faktori, pa na pozive za prisustvovanje na manifestacijama odazivam se onoliko koliko mi uslovi dozvoljavaju - ističe Slavka.

Slavka ima brojne planove i kaže ono što je predodređeno desiće se kad bude vrijeme za to, bez bilo kakvih očekivanja, spontano.

Marija Vukotić

Prvu pjesmu sam objavila u šestom razredu osnovne škole, u književnom časopisu "Titov pionir"; od tada su moji izdanci mašte i snova počeli polako da kaleme prve pupoljke i da bude naklonost i ljubav prema pisanoj riječi

POD POKROVITELJSTVOM ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE ODRŽAN ŠAHOVSKI TURNIR U NIKŠIĆU

Đukanović: Ponosni na našu djecu, zbog njih živimo

Stefani Eraković

Na turniru je učestvovalo 176 šahista i šahistkinja, a kada je brojnost u pitanju, nadmašio je prethodni. Bile su zastupljene dvije kategorije - seniori i igrači do 14 godina.

Turnir je svečano otvorio predsjednik upravnog odbora EPCG Milutin Đukanović, koji je poručio da će uvijek rado pomoći ovakve manifestacije i uspješne kolektive, posebno kada su akteri mladi spotisti.

- Zaista svima treba da nam je na ponos kad vidimo dječicu, zbog njih svi živimo. Djeca su naša budućnost, a dužnost nam je da im damo šansu da u jednom plemenitom nadmetanju, ne znam kako šah drugačije da nazovem, jer vječita je to dilema - da li je to sport ili nije, razvijaju svoj duh. Draga djeco, želim vam da učite, da napredujete, da budete dobri šahisti, ali pod broj jedan - da budete svi dobri đaci - poručio je Đukanović.

Jedna od mislija EPCG jeste da, kako je rekao Đukanović, bude uz sve građane, a zbog ove donacije mu je posebno drago.

- Naša kompanija je uvijek tu da podrži ovakve manifestacije, naročito u vremenu kada su djeca masovno na ulici, okruženi različitim uticajima. Ovo je dokaz da može bolje i drugačije, jer je ovo naša budućnost - kazao je Đukanović.

Direktor OŠ „Mladost“ Miodrag Prijović zadovoljan je odzivom, što je evocija na neke uspomene, kada je Nikšić pravio jedan od najvećih turnira u svijetu.

- Ponovo se dešava šah u Nikšiću! Posebno mi je drago što su to sve djeca, zajedno sa seniorskim predstavnicima, koji će igrati na turniru, a lijepo je i što na ovom međunarodnom turniru imamo i učesnike iz Srbije, Rusije, Bosne i Hercegovine, Albanije. Održavanje ovog turnira, kao glavni sponzor, pomogla je Elektroprivreda Crne Gore i zahvaljujem Predsjedniku Odbora direktora, gđinu Milutinu Đukanoviću na njegovoj inicijativi da podrži nešto što se odavno nije deša-

Detalj sa šahovskog turnira

valo u Nikšiću - rekao je Prijović.

Na turniru je igrano devet kola, po švajcarskom sistemu, a tempo je bio 10 minuta po potezu, uz dodatnih pet sekun-

di za svaki potez. Na svečanom otvaranju turnira su prisustvovali predsjednik Opštine Pluzine Slobodan Delić i direktor finansija Opštine Nikšić Zoran Šoškić.

Detalj sa šahovskog turnira

Tekst i fotografije: **Andrija Kasom**

GOREME – SRCE KAPADOKIJE

Za razliku od prvog dana, kada nam je kiša promijenila planove, osvanulo je prelijepo jutro, dan je bio kakav se samo može poželjeti. Prva destinacija je bila Dolina golubova, koju prvog dana magla i kiša nijesu dozvolile da vidimo. Postoje i mnoge druge Crvena dolina, Pašabeg dolina, dolina Ruže, Maskendir... obišli smo dvije-tri, sve ih je nemoguće obići, za kratko vrijeme turističkog aranžmana. Sva ova čudesa su nastala vulkanskom erupcijom koje su se ovđe desile prije million godina. Stijene ovakve kakve jesu nastale su usljed kiše i vjetrova koji su ispirali i izlučivali mekše vulkanske stijene. Ima ih nevjerojatnih oblika, asocijaju na

Kapadokija – nestvarno čudo prirode (II dio)

Mnogi me pitaju, zašto se često vraćam Turskoj, zbog čega ne obilazim i mnoge druge zemlje, odgovor je jednostavan: Turska je nevjerojatna zemlja u kojoj fascinira raznoliko bogatstvo, susret Istoka i Zapada, mora i planina, tradicije i modernizma. Fascinira i čudo prirode, stvoreno na prostoru Kapadokije, koje u čovjeku budi osjećaj da je na nekoj drugoj planeti. Zbog toga se vraćam Turskoj i vraćat ću joj se sve dok agencija Gallileo, najbolja agencija u Crnoj Gori, sa nevjerojatnim vodičem Damirom Skopljakom, zovem ga "živa enciklopedija" najbolji vodič u Turskoj, bude imala destinacije koje nijesam posjetio u ovoj čudnoj zemlji

mного što-šta, čovjeku je ostavljeno da ih dočara kako sam hoće. A, Turci pravi majstori za sve, na svakom mjestu suvenirnice, na raspolaganju je jahanje konja, kamila...osobe koje će vas uslikati i po povratku ukazati na fotke. Malo ko će poći

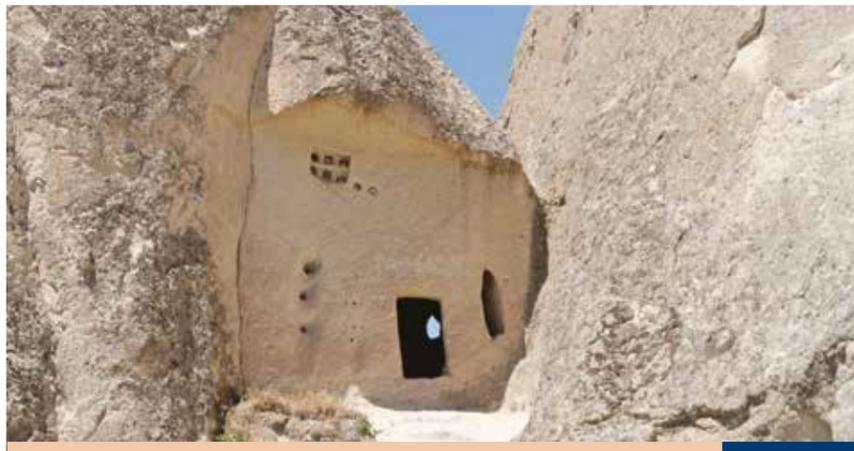
sa ovog mjesta bez fotke, od ovih ljudi treba učiti kako se pravi biznis.

Najbolje je tek slijedilo, uputili smo se ka Nacionalnom parku Goreme, koji je muzej na otvorenom. Upisan je kao svjetska baština UNESCO-a 1985.godine. Prvi

koraci ovim prostorom odvedu vas u neka daleka prošla vremena, na svim stranama ugledate nevjerojatne skupine stijena, tornjeve, obeliske i igle, koje imaju visinu i do četrdeset metara. U Kapadokiji se ova čudesa prostiru na oko 20000 km². Osim prirode i ljudi su svojom dosetljivošću ostavili neizbrisiv trag. Uviđajući da se stijene lako krešu, u njima su stvarali korisne prostorije, vremenom je nastala cijela mreža podzemnih pećina koje su korišćene kao skloništa, skladišta, svetišta... a na kraju i kao stambeni prostori. Sve mi je bilo fascinantno, nestvarno... divio sam se svemu, posebno dobro očuvanim freskama koje datiraju od sedmog do četrnaestog vijeka.

Ovo čudo prirode i čovjeka treba posjetiti i doživjeti. Malo je riječi za dočarati sve!

Nacionalni park je u neposrednoj blizini malog gradića Goreme, udaljen je dva,

tri kilometra. Grad je tokom istorije često mijenjao ime, bio je poznat kao Korama, Matiana, Maccan ili Machan, te Avcilar. Danas je to grad sa oko dvije i po hiljada stanovnika. Iako je maleni gradić, po broju turista reklo bi se da je velegrad, svi restorani, kafići dupke su puni, ima ih na svakom koraku, u ovom gradu se živi punim plućima tokom cijele godine.

Nerazdvojna trojka, nastavila je obilazak Goreme i drugi dan, kada je grupa krenula na fakultativni izlet u Kajseri. Nema mjesta koje nijesmo posjetili, popeli smo se na mnoga uzvišenja iznad grada sa kojih nam je grad bio ko na dlanu. Nevjerovatni pogledi, jedinstveni, nepovnljivi... Zalazili smo i u mnoge kafeterije, restorane...birali smo one sa terasama, smještajući se u udobnim kušinima sa kojih nam se nije odlazilo, uživajući u specijalitetima i kolačima ovog kraja. Da je bilo moguće htio sam zaustaviti vrijeme.

Dan smo završili vožnjom četvorotočkaša, trajala je dva sata, ruta je vodila najljepšim predjelima koji su zalaskom Sunca dobijali magičnu boju, izgledali su i ljepši i drugačiji. Po završetku bili smo okupani prašinom, nijesmo mogli prepoznati odjeću koju smo imali na sebi, ali Turci su i za to našli rješenje, skidali su je sa nas kompresorom vazduha, dok su nudili fotografije koje je uradio njihov fotograf, po pristupačnoj cijeni.

Još jedan nezaboravan dan prije povratka, završio se avanturom koju ću dugo pamti.

SELO UČHISAR – TVRĐAVA ISKLESANA U KAMENU

Sve što je lijepo brzo se završi, naših pet dana boravka privodilo se kraju. Prije leta iz Kajserija za Istanbul, posjetili smo selo Učhisar, koje je priča za sebe. Svoju popularnost je steklo jedinstvenom tvrđavom isklesanoj u kamenu koja dominira na vrhu, kao i velikom broju malih pećina u kojima su ljudi nekada živjeli. Penjiću se do vrha i sa samog vrha, pružaju se najljepši pogledi na Kapadokiju. Staze su označene, prilagođene su svakom čovjeku, ako idete bržim korakom izazovu umor, pripomogla mu je i žestina Sunca. Dolaskom do vrha umor postaje beznačajan, pogledi neutrališu sve, svaki napor je vrijedan, nijesmo svakog dana u Kapadokiji.

U podnožju tvrđave, veliki broj tezgi sa sušenim voćem, čini mi se, sve vrste voća su bile na tom mjestu. Nije mu se moglo

odoljeti, trebalo je odnijeti sa sobom kilo-dva, dok ga kući budemo jeli da nas vrati u ovo nestvarno čudo prirode, posjeti na slike Kapadokije. Freški, cijeđeni sok od nara, povrați energiju, istog časa čovjek je preporođen. Kafići svuda okolo, u suvenirnicama se obavezno mora kupiti neki suvenir i na najljepši mogući način završiti putovanje.

Kapadokiji bih se ponovo, rado vratio...

DAMIR SKOPLJAK – NEVJEROVATAN ČOVJEK

Privilegija je putovati sa agencijom Gallileo, i u Turskoj se sresti sa vodičem Damirom Skopljakom, živom enciklopedijom, nevjerojatnim čovjekom, koji će, nezavisno od toga da li ćete ići na fakultativne izlete koje organizuje ili samostalno, svima izaći u susret, dati sve informacije

i instrukcije za lokaciju koju samostalno želite posjetiti. Inače Damir je naše gore list, rođen u Zenici, sa osamnaest godina je došao u Tursku kao stipendista turske Vlade. Poslom turističkog vodiča počeo da se bavi od 2003.godine, da bi već 2012.godine dobio Nacionalnu licencu Ministarstva turizma Turske za profesionalnog turističkog vodiča, a ubrzo je uslijedilo i priznanje Najbolji vodič Turske. Duži niz godina ima blisku saradnju sa svim ozbiljnim agencijama sa područja ex Jugoslavije. U turizmu je pronašao sebe, njegov preduzimljiv duh dao mu je i veliko iskustvo na polju organizacije i vođenja specifičnih tematskih tura (gastro, religijske, diplomatske ture...). Kako sam Tursku do sada posjetio deset puta, od svih turista sa kojima sam imao kontakt, za Damira imaju samo jedan komentar "Nevjerovatna čovjek". On je zaista takav!

Dana 18. januara 2023. godine u Nikšiću je preminuo u 64. godini života naš kolega

Dragan Goranović (1959 - 2023.)

Goranović je bio dugogodišnji radnik naše kompanije. Radni odnos u EPCG zasnovao je 01.06.1985.godine kada je bio raspoređen na mjesto Samostalnog referenta za ekonomsko finansijske analize u Sektoru za studije i razvoj Radne zajednice. U toku svoje radne karijere Dragan Goranović je radio i kao Analitičar bankarskih poslova u Finansijsko računovodstvenoj službi, bio je šef Odjeljenja za kredite i platni promet sa inostranstvom, specijalista za kreditne poslove i platni promet sa inostranstvom, kao i specijalista platnog prometa za FC Snabdijevanje. U maju 2021. godine Goranović je imenovan za izvršnog rukovodioca Direkcija za IMS i opšte poslove, a ovu funkciju je obavljao do svoje iznenadne smrti.

Goranović je sahranjen na mjesnom groblju u Glibavcu 19. januara 2023. godine. Iza sebe je ostavio suprugu Svetlanu i sinove Balšu i Nikolu.

Dana 09. februara 2023. godine preminuo je iznenada u 61. godini naš kolega

Predrag-Pedo Gojković (1962 - 2023.)

Predrag Gojković zasnovao je radni odnos u našoj kompaniji prije više od 26 godina. Bio je angažovan na poslovima: vozača putničkog automobila (2009.) - Odjeljenje uslužnih poslova. Radio je i kao vozač i od 2013. godine u Glavnoj direkciji za ljudske resurse i opšte poslove, potom kao kurir-kopirant i od 2016. u Direkciji za opšte poslove, te kurir-kopirant i od 2022. u Direkciji za IMS i opšte poslove.

Gojković je sahranjen na Gradskom groblju u Nikšiću 11. februara 2023. godine. Iza sebe je ostavio suprugu Milenu, sina Igora i kćerku Ivanu.

„BUDI U TOKU – BUDI U IGRI“

NAGRADE 87 KOLA:

DIGITALNA KUHINJSKA
VAGA DO 5KG

x8

TOSTER ZA SENDVIČE S 1170
750W BIJELI ECG

x11

FRITEZA UNO 14700W ZA 1KG
POMFRITA BIJELA TEFAL

x3

TIGANJ ZA PALAČINKE 25CM
TOGNANA

x2

87. KOLO
NAGRADNE IGRE

„BUDI U TOKU
– BUDI U IGRI“

87. KOLO
NAGRADNE IGRE

„BUDI U TOKU
– BUDI U IGRI“

Nagradno pitanje:

NA KOJOJ ADRESI SE NALAZI NOVA POSLOVNICA FC SNABDIJEVANJE U PLJEVLJIMA ?

PRAVILA:

Pravo učešća u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG koji tačno odgovore na pitanje i pošalju kupon sa odgovorom i ličnim podacima. Svaki zaposleni može poslati samo jedan kupon. Svi koji pošalju dva ili više kupona, kao i oni koji pogrešno odgovore na pitanje, biće diskvalifikovani. Nagradnu igru priređuje Sektor za korporativne komunikacije, te zaposleni u njemu ne mogu učestvovati.

Kupone je potrebno poslati najkasnije do 05. decembra na adresu EPCG, Sektor za korporativne komunikacije, Vuka Karadžića 2, Nikšić, sa naznakom „za nagradnu igru“, ili ubaciti u za to predviđene kutije.

Dobitnici će biti kontaktirani po izvlačenju, a njihova imena objavljena u narednom broju lista Elektroprivreda.

KOMISIJA ZA IZVLAČENJE:

Tatjana Knežević-Perišić (Sektor za korporativne komunikacije)
Miodrag Vuković (Sektor za korporativne komunikacije)

” DOBITNICI 86 KOLA:

Panel konvektor podni sa termostatom Tesy 2000W X 3

- 1.Radmila Perović(FC Snabdijevanje)
- 2.Momčilo Gačević (TE Pljevlja)
- 3.Željko Avramović (HE Piva)

Električna grijalica HL213V X 12

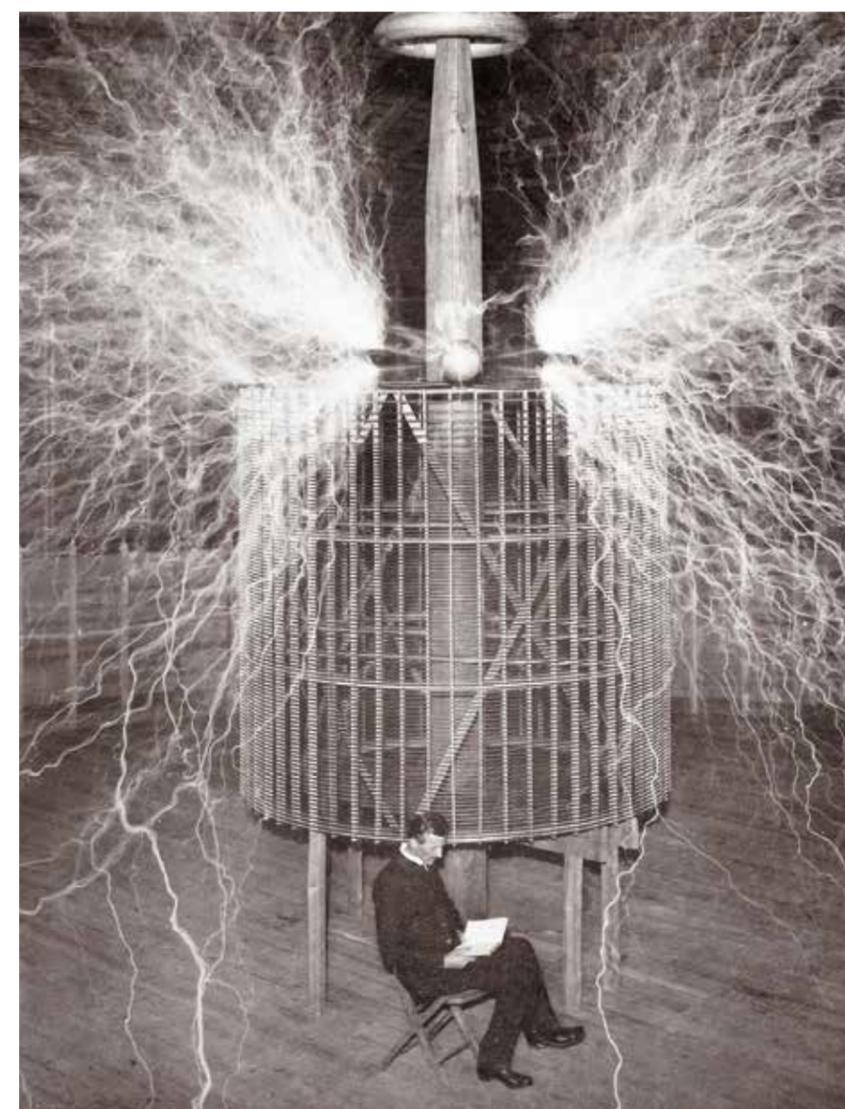
- 1.Momčilo Nikolić (DOIE)
- 2.Vladimir Kostić(Direkcija)

- 3.Duško Milović(Direkcija)
- 4.Ilija Terzić (TE Pljevlja)
- 5.Miloš Raičević (OJ Budva)
- 6.Ratko Vujadinović (OJ Kotor)
- 7.Srđan Gardašević (Direkcija)
- 8.Sava Đurović (Direkcija)
- 9.Ivan Bojović (FC Snabdijevanje)
- 10.Milojko Vuković (HE Piva)
- 11.Marjan Bečanović (HE Perućica)

- 12.Nataša Vuković (Snabdijevanje Podgorica)

Kupatilska grijalica sa sušačem peškira W 2000W Tesy X 3

- 1.Rada Bajić (TE Pljevlja)
- 2.Srđan Stojanović (OJ Ulcinj)
- 3.Novica Daković (Direkcija)

Nikola Tesla

- Smrt ne postoji, a samim tim saznanjem strah od nje nestaje. I zapamtite: nijedan čovek koji je postojao nije umro. Pretvorili su se u svjetlost i kao takvi i dalje postoje. Tajna je u tome što se ove svjetlosne čestice vraćaju u prvobitno stanje - govorio je Nikola Tesla.

- Vratiti se na jednu od prethodnih energija. Hristos i neki drugi su znali ovu tajnu. Tražio sam kako da sačuvam ljudsku energiju. To je jedan od oblika svetlosti. Duša je jednaka vrhovnoj nebeskoj svetlosti. Nisam to tražio za sebe, već za dobro svih. Vjerujem da će moje otkriće učiniti život ljudima lakšim i podnošljivim i usmeriti ih ka dugovnosti i moralu

- tvrdio je Tesla.

Tesla je objašnjavao kako je u univerzumu prvo postojala energija, a zatim materija. Sva ta materija je rođena iz večne energije svetlosti: od zvijezda, planeta, od čovjeka i svega ostalog u Univerzumu.

“Sve što živi je u dubokoj i divnoj vezi: čovjek i zvezde, amebe i sunce, srce i kruženje beskonačnog broja svjetova.”

Naše pamćenje zavisi od toga: sve što smo jednom vidjeli, čuli ili pročitali ostaje sa nama u obliku čestica svetlosti. Svjetlost takođe objašnjava kako funkcioniše naš mozak i, prema Tesli, šta se dešava nakon smrti.

MUDRE MISLI

“Najhrabriji čin je da bez obzira na sve opet misliš svojom glavom. Naglas.”

(Coco Chanel)

“Ne treba se čovjek bojati smrti, nego toga da nikad nije počeo zaista živjeti.”

(Marko Aurelije)

“Inteligencija bez ambicije je poput ptice bez krila.”

(Salvador Dali)

“Mnogi životni promašaji su ljudi koji nijesu shvatili kako blizu su bili kada su odustali.”

(Tomas Edison)

“Nikad se ne čudim što vidim ljude zle, ali se često čudim što ih ne vidim da se stide.”

(Žarko Laušević)

“Ko misli da je srećan, on je zaista srećan.”

(Jovan Dučić)

“Čovjek živi samo današnji trenutak. Sve ostalo ili je već prošlo ili je neizvjesno hoće li doći.”

(Marko Aurelije)

“Ko smisao života nije tražio, taj nije živio, ali ko ga je tražio, nikad nije bio dovoljno srećan.”

(Paulo Koeljo)

“Istina je izdaja u carstvu laži.”

(George Orwell)

“Uništi sjeme zla ili će narasti da te uništi.” (kineska izreka)

tanja.nikcevic@epcg.com

